

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Balandis - April 8, 1982 Nr.14

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Atominė isterija

Ir prezidento Reagano atsakymas į ją

Vytautas Meškauskas

Kritikai prikiša Reagano administracijai, kad ji faktiškai neturinti jokios užsienio politikos. Bet kuri administracija ją turėjo? Demokratinėse šalyse, kur valdžios dažnai mainosi ir kur jų politika - ne tik užsienio, bet ir vidaus - turi skaitytis su rinkikų nuotakom, bet kokia nuosaiiki ir tolimesnių tikslų siekianti politika yra praktiškai neįmanoma. Už tai ir Reagano administracija į valdžią atėjo ne su nuosekliai apgalvotu politikos projektu, bet tik pažiūra. O toji buvo tokia, kad sovietus reikia vadinti tikrais vardais, nebijoti iškelti jų šunybes visur, o kartu ginkluotis, kad juos pastačius prieš pasirinkimą: testai toliau ginklavimosi rungtynes, ar bandyti taikinaigai susitarti. Administracija teisingai samprotavo, kad pradėti derybas jau dabar - kada jie (sovietai) turi ne tik konvencionalių jėgų, bet ir atominių ginklų persvarą - nėra daug prasmės.

Tokios pažiūros įgyvendinimui kelia pastojų dvi kliūtys. Pirmą - atsiginklavimo programa kaštuoja labai daug tuo metu, kai kitas valstybės išlaidas reikia mažinti, ir antra - priešatominės nuotakos nebuvo tinkamai įvertintos. O jos - ne tik Europoje, bet ir čia - smarkiai plečiasi.

Neseniai Publisher Week paskelbė net 130 knygų sąrašą, pasirodžiusį per paskutinius du metus, gąsdinančių atominio karo pasėkomis. Tačiau didžiausią ispūdį padarė New Yorker magazine pasirodžiusi tūlo Jonathan Schell trijų ilgų straipsnių serija, pavadinama 'Fate or the Earth' (Žemės Likimas). Joje labai jausmingai įrodinėjama, kad atominis karas reiškia žmonijos galą. Tie išvedžiojimai netrukus pasirodys knygos forma, tačiau jau dabar CBS-TV komentatorius Bill Moyers pareiškė, kad ji būsimi viena iš tokių retų knygų, kurios privertia publiką pažiūrėti tiesiai į akis.

Eilė demokratų senatorių ir kongresmanų tuos staripsnius įnešė į Kongreso Record'ą. O senatoriai Edward Kennedy (dem. Mass.) ir Mark Hatfield (resp. Oregon) pasiūlė rezoliuciją, reikalaujančią tuojau 'užšaldyti' atominių ginklų stovį ir pradėti derybas dėl jų sumažinimo, taip kaip Schell ir siūlo savo straipsniuose. Galutiną išieitį Schell numato atskirų valstybių suverenumo panaikinime, sukuriant naują pasaulinę politinę sistemą. Bet kaip prie jos prieiti ir kokia ji konkrečiai būtų, Schell dar nesugalvojo, o ir jo 'užšaldy-

mo' šalininkai senate ir atstovų rūmuose neina taip toli.

Tokios nuotakos pastatė administraciją į keblią padėtį. Jau be to buvo puoselėjama sugestija, kad Reaganas yra nepriaugęs savo pareigoms, kad jis nesupranta kas aplink jį darosi, kad jis esąs nejautrus žmonių vargui ir t.t. Tokios nuotakos, jau anksčiau prasi-dėjusios Europoje, privertė prezidentą š.m. lapkričio 18 dieną išeiti su pasiūlymu dėl vidutinės distancijos raketų, kurios yra nutaikytos į Europą. Jis siūlė eiti prie 'zero' situacijos: t.y. sovietai turėtų sunaikinti savo jau turimas, o už tai Vakarai atsisakyti tokių pat ginklų turėti savo apsiginklavime. Dėl to pradėtos derybos Zenevoje nepadarė jokios pažangos.

Cia pat reikia pastebėti, kad tokios nuotakos buvo geriausia dovana sovietams, kurie visą laiką aiškino, kad tik jie už taiką, o amerikiečiai esą karo kurstytojai.

Ką galėjo daryti administracija, patekusi į tokią būklę? Ginčytis su karo gąsdintojais nebuvo daug prasmės, nes atominis susirėmimas, kad ir nedidelio masto, tikrai padarytų labai daug nuostolių, nors toli gražu neišnaikintų žmonijos. Juk jau ir prieš dabartinę isteriją administracijos kritikai prikišo Reaganui jo pasakymą, kad karo atveju yra galimas taktinių atominių ginklų panaudojimas. Girdi, tas jo neatsargus pareiškimas išprovokavo anti-atominės nuotakas Europoje!

Administracijai į pagalbą atėjo senatoriai Henry M. Jackson (dem. Wash.) ir John W. Warner (resp. Virg.). Jie pasiūlė - kam pritarė dar 56 senatoriai, t.y. senato dauguma - kad 'užšaldymas' būtų nutęstas iki to laiko, kai amerikiečiai išlygins sovietų dabar turimą persvarą, arba būtų susitarta su sovietais atitinkamai sumažinti tuos ginklus abejose pusėse.

Tai rezoliucijai pritarė ir pats prezidentas Reaganas, per savo spaudos konferenciją pereito trečiadienio vakare. Jis pareiškė, jog pergyvenęs ke-turis karus savo gyvenime, jis prisideda prie žmonijos taikos noro. Jis taip pat noris susitarimo dėl strateginių atominių ginklų, kuris sumažintų karo riziką bei ginklų skaičių ir sustiprintų pasaulio saugumą.

Mes labai gerai žinome iš patyrimo, kad deryboms su so-vietais turi būti labai gerai pasirušta. Mes negalime pakartoti praeities klaidų - skubiai susitarti dėl ginklų kont-

(Nukelta į 2 psl.)

Jūratė Balašaitytė-Salerno.

Kristus kėlės, Aleliuja!

J. MIŠKINIS

Velykos — prisikėlimo džiaugsmas. Kiekvieną gėrio pasireiškimą žmogus sutinka su džiaugsmo aleliuja. Su aleliuja žmonija sutinka teigiamuosius gamtos reiškinius, pagerbia kilnias idėjas ir didžias asmenybes. Visos šventės, kurias žmonija pajvairina gražiomis, įvairiomis ir iškilmingomis apeigomis, sukeliamos džiaugsmingu įvykiu. Pavasario šventė, kurią krikščioniškas pasaulis įprasmino, yra ne dabarties šventė. Velykos buvo ir prieškrikščioniškais laikais. Ir senovės lietuviai žinojo pavasario šventę. Jie džiaugdavosi dėl besibaigiančios žiemos, saulės grįžimo ir gamtos atbudimo.

Tačiau krikščionys Velykom davė tiesos pergalės, dvasinio prado pirmumo prieš medžiagą ir gerųjų žmogaus jėgų pasireiškimo prasmę. Bažnyčia Kristaus prisikėlimą laiko savo religinės sistemos pagrindu.

Nes, pasak apaštalo Povilo, jei Kristus neatisėklė, vel-tui skelbiame Jo mokslą. Tai dogmatinė Bažnyčios tiesa. Bet ir tiem, kurie laikosi toliau nuo bet kokių dogmų, istoriniai Velykų šventės veiksmai negali būti be reikšmės. Sunku tikėti, ar atsirastų bent susipažinęs su Kristaus idėjomis žmogus, kuris paneigtų to reikšmę žmonijos gyvenime, štai kad ir toks atsitikimas:

1867 m. įsikūrė netikinčiųjų mokslininkų draugija, kurios tikslas buvo mokslinė kritika sugriauti krikščionybės pagrindus. Šios draugijos vadovu buvo lordas Brighton. Kartą vienoje Oksfordo universiteto paskaitoje jis pasiskelbė, kad jis numato skirti keletą metų Kristaus Prisikėlimo moksliniam tyrinėjimui. Jis gerai žinojo, kad Kristaus Prisikėlimas yra pagrindinė krikščionybės mokslo tiesa

ir jis nori ją mokslškai griauti.

1870 metais gegužės mėn. 3 d. Londono laikraščiai paskelbė, kad lordas Brighton skaitys viešą paskaitą apie Kristaus Prisikėlimą. Daugybė prigūžėjo į salę pasiklausyti įžymaus filosofo trijų metų tyrinėjimų apie Kristaus Prisikėlimą. Ir jis prabilo:

— "Gerbamieji ponai, tarnauti tiesai buvo karščiausias troškimas visą mano gyvenimą. Prieš jus stoviu aš ir šį kartą tiesai pagerbti. Mano kalba bus trumpa. Ji bus pasakyta paprastu pareiškimu: Trejus metus dirbau, kad sugriaučiau tikėjimą Kristaus Prisikėlimu. Bet šis tikėjimas mane nugalėjo. Aš matau, kad jūs esate nustebe. Klausykitės toliau. Mano tyrinėjimai parodė, kad kelias nuo atvi-ro Kristaus karsto tiesiai veda į šv. Petrą Romoje. Aš nusprendžiau tapti kataliku". (Nukelta į 4 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Įvairvalga*

Maloni staigmena: rinkimai Salvadore, bet ką daryti toliau? - Spaudimas derėtis lieka toliau, nors neturi daug šansų.

Prieš rinkimus El Salvadore buvo kalbama, kad jie daugiau reikalingi Reagano administracijai, kaip tam kraštui. Rinkimai, sekmės atveju, būtų pateisinimas ligšiolinės administracijos politikos, tačiau jie niekur nenuves, nes sukilėliai nepadės ginklų. Vienintelis teisingas kelias - anot administracijos kritikų - būtų prieš rinkimus susitarti su sukilėliais ir tik po to prarasti rinkimus. Tokiu keliu buvo prieita prie susitarimo Rhodezijoje-Zimbavijoje.

Taip teigia tačiau užmiršta, kad situacija Afrikoje ir centro Amerikoje yra kitokia. Zimbavijoje, labai turtingame krašte, buvo sutarta valdžią perleisti juodiesiems su sąlyga, kad jie garantuos tam tikras teises ir pakenčiamą egzistenciją baltiesiems. Pagal analogiją - Salvadore reikėtų garantuoti teises pasiturintiems. Bet, kas garantavus, kas lieka nepasiturintiems? Už tat sunku tikėtis, kad mark sistiniai sukilėliai sutiktų derėtis dėl rinkimų pravedimo, jei tai duotų bet kokį šansą laimėti kitai pusei. Geriau jie pralaimės šitą sukilimą - tikėdamiesi laimėjimo kitame - jei pasitaikytų geresnė proga. Komunistai ir jų pakalikai tik tada leistųsi į derybas, jei jos vėsų prie jų išgalėjimo.

...

Kaip žinia, rinkimai buvo maloni staigmena, nes jie krašte sukėlė nemažą entuziazmą ir, nepaisant visų teroro priemonių, jose dalyvavo labai di-

delis nušimtis rinkikų, daugiau kaip JAV!

Tiesa, balsuoti ten yra prievolė, tačiau norint pademonstruoti savo nepasitenkinimą esamu režimu, nesunku buvo ir nebalsuoti. Kitas argumentas, kad rinkimuose nedalyvavo kairieji ir už tai jie nerodo tikro rinkėjų nusistatymo, irgi nėra rimtas. Kairieji, kurie pasidavė marksistų vadovavimui - nes jie turi ginkluotas pajėgas, nustojo rinkikų pasitikėjimo. Juk ir krikščionys demokratai, kurie turi pažangią socialinę programą - iskaitant žemės reformą ir bankų suvalstybinimą - negavo daugumos, bet tik 38% ar 40% balsų. Tai reiškia, kad dauguma rinkėjų pirmiausiai nori griežtos valdžios, kuri galėtų pasipriešinti sukilėliams.

Apie reformas, kurios yra labai reikalingos, bus galima kalbėti vėliau. Žemės reforma ne visados turi prasmę, jei nepakelia žemės ūkio našumo. Visur pastebima tendencija - kai tik sąlygos kiek pagerėja - bėgti iš žemės ūkio į miestus, kur pragyvenimas yra lengvesnis, net jei reikėtų gyventi tik iš pašalpos. Kai kuriais atvejais - Kaip Lietuvoje - žemės reforma buvo reikalinga ne ūkiškais, bet politiniais-socialiniais sumetimais. Yra situacijų, kada aniems sumetimams reikia duoti pirmenybę.

...

Salia krikščionių demokratų vado Jose Napoleon Duarte atsirado nauja žvaigždė Salvadore politiniame horizonte. Tai buvęs majoras Roberto d'Aubuisson, kraštutinių dešiniųjų Arenos partijos vadas. Ir jis atstovauja partijai, kuri bus stipriausia po krikščionių demokratų, ir kuri gali lengviau sudaryti koaliciją su kitomis partijomis negu kad krikdemai.

Amerikos spaudoje jis yra labai nepopuliarus. Girdi, jis noris išžudyti komunistus ir, kovoje su jais, pavartoti pdegamasias-napalmo bombas.

Na, jei laimėtų, komunistai jo irgi nepalikytų gyvo. O dėl napalmo bombų, ar jų nevar-tojo patys amerikiečiai Vokietijoje ir Vietname? Bėda su amerikiečiais žurnalistais yra tokia, kad jie mano, jog skirtumas tarp komunistų ir ne-

komunistų yra maždaug toks pat, kaip tarp demokratų ir respublikonų. Tiesa, yra kraštų, kur kompartijos - norėdamos išsilaikyti - turėjo pradėti laikytis demokratinio politinio žaidimo taisyklių. Taip yra Vakarų Europoje. Bet to nėra lotynų Amerikoje, kur politinės aistros yra didesnės, nėra demokratinės tradicijos ir kur ūkinė situacija yra labai bloga.

...

Rinkimai Salvadore išblaskė dar vieną mitą. Samprotaujam, kad - jei krašto ūkinė padėtis bloga - žmonės balsuoja už kairiuosius. Istorija moko kitaip. Neužmirškime, kad Vokietijoje naciai atėjo į valdžią demokratiniu, rinkimų keliu. Tik taip išgalėjo jie įvesti diktatūrą. Ir fašizmas buvo populiarus Italijoje. Jei būtų labai didelis nepasitenkinimas, neišsilaikytų ir kariški režimai Pietų Amerikoje. Žmonės pirmiausiai nori tvarkos, o tik paskui laisvės.

...

Kaip ten toliau bebūtų, rinkimai Salvadore - ir net paskutinis perversmas Guatemaloje - duoda naujų šansų Reagano Karibų baseino politikai. Net New York Times Salvadore rinkimus laiko stambiu jos pasisekimu, kuris turėtų būti apsaugotas nuo grįžimo į politinę tamsą.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

■ Iš kitos pusės

Skaitau ir netikiu savo akimis... šį kartą NAUJIE-NOSE ilgą Ant. Peškio reportažą iš Santaros-Šviesos simpoziumo apie mūsų spaudą. Vienas kalbėtojas ten pareiškė:

"...lietuvių išeivijos spauda kategoriškai atsisako apie Lietuvą painformuoti iš pirminių šaltinių. Ar gi girdėjote tokį dalyką, kad koks nors laikraštis būtų pasiuntęs savo bendradarbį į Lietuvą ir pas-kui paprašęs, vot aprašyk savo išpūdžius. Ne. Ar buvo koks nors dalykas, kad lietuviškas laikraštis būtų į okupacinę valdžią kreipėsis, prašydamas kokių nors klausimų informacijos."

Klausimas būtų nestebėtinas, jei jį pastatytų koks nesenai gimęs, tačiau Peškio teigimu, taip klausęs prof. Z. Rekašius — AKIRAČIŲ redakcijos narys, pats nesenai buvęs Lietuvoje. Sunku įsivaizduoti, kad jo redakcijos kolegos nebūtų prašę parašyti savo išpūdžių. Prašytas ar pareigos verčiamas, jis iš tikro ir parašė. Bet ką? Pasi-sirodo, kad atstatyta Trakų pilis jam sukėlusi mintį, jog gerai, kad mus nepavergė... lenkai. Ar negalima tai svarstyti ir Lietuvoje nebuvus? Kiek atsimenu, anksčiau Akiračiai bandė kažką gauti iš Tėviškės Petronio. Lietuvoje viešėjo ir kitas redakcijos narys H. Žemelis — ką jis parašė, ko mes dar nežinojome? Vienu žodžiu, tai ką priekaištingai klausė Z. Rekašius, jo paties laikraštis jau buvo išbandęs su tokiais rezultatais, kad bandymo, bent kol kas, dar neverta pakartoti.

Net ir pačioje Sovietijoje reziduoją nuolatiniai šio krašto korespondentai daugiausiai remiasi sovietų spaudos duomenimis, bet ne "pirminiais" šaltiniais. Pvz. N. Y. Times pranešimas apie tanklaivio paskendimą prie Klaipėdos buvo paremtas sovietų draudimo srities laikraščio žinia. (Rekašius pagirtinai tą įvykį smulkiau aprašė ir komentavo, pasirendamas... TIESA).

Asmeninius patyrimus tie nuolatiniai korespondentai parašo tik savo tarnybą baigę. Pvz. Christian Science Monitor korespondentė Elizabeth Pond pereitais metais išleistoje New Yorke ir Londone knygoje From The Yaroslavsky Station 18 psl. rašo:

"Lietuvoje du pakeleiviai iš mano traukinio vagono 'kupe' išėjo į koridorių, kai sužinojo, kad aš amerikietė — ir grįžo tik atsiimti savo багаžo traukiniui pasiekus savo tikslą už 600 mylių."

Ką gali patirti iš tokių "pirminių šaltinių", jei jie tavęs bijo kaip maro, arba... meluoja valdžios pavedimu?

vm

Atominė isterija...

(Atkelta iš 1 psl.)

rolės, kas sužadina viltis, kurios vėliau pasirodo neigymendamos.

Jis baigė kviesdamas sovietus žymiai sumažinti atominį arsenalą ir prisidėti prie ilgesnės taikos nusistovėjimo.

Tai, žinoma, nenuramino kritikų. Senatorius Kennedy kitos dienos rytą per televiziją pareiškė, kad JAV jau dabar turi pakankamai atominių ginklų, kad galėtų sovietus sumalti į miltus, jei tie pradėtų atominį karą. Maskvos radijas taip pat aiškino, kad Reaganas iš tikro nori turėti atominių ginklų persvarą.

Tokia atmosfera nėra palanki deryboms. Reagano užsibrėžimas pirmiau atsiginkluoti, o tik po to derėtis - o kartu ir visa Haigo 'globalinė' politika - susilaukė smarkaus smūgio į nugarą. Skaičiuojama, kad beveik 70% amerikiečių yra linke pritarti Kennedy-Hatfield rezoliucijai, reikalaujančiai užšaldymo tuojau, o derybų tik po to - nors, kaip prezidentas Reaganas teisingai aiškina, toks užšaldymas tik paskatintų sovietus nesiderėti. Ir kam jiems derėtis, jei jie turi persvarą, kuriai negresia pavojus?

Dalis kanklininkų su vadove Ona Mikulskiene išlydint savo narį Frank Plesko (ketvirtas iš kairės) į JAV kariuomenę, atlikti karinę prievolę. J. Garlos nuotr.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio
kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Velykiniams varpams vėl gaudžiant

Su kasmet naujam gyvenimui atgyjančia aplinkuma ir grįžtančiu pavasariu supuolančios Velykos, Kristaus prisikėlimą primenantį šventę, visam krikščioniškam pasauliui buvo ir tebėra didelis įvykis. Kiekvienas kraštas, pagal savo tradicijas ir žmonių papročius, jį skirtingai švenčia. Ir mes, kuriems velykinį dvasios pakilimą teko kadaise išgyventi savo tėvynėje, o vėliau - likimo primestoje kelyje - Velykas šventėme ar tebešvenčiame įvairiuose svetimuose kraštuose, turime pripažinti, kad niekur kitur pasaulyje toji mirties nugalėjimo šventė nėra švenčiama su tokiu giliu išjautimu ir jaudinančiu nuoširdumu, kaip tai būdavo anais laikais Lietuvoje.

Kas gali neprisiminti septynių savaites trukusio gavėnimo, kada nuščiūdavo bet kokios linksmybės, belaukiant velykinio prisikėlimo ir besiruošiant jo sutikimui? O didžioji savaitė su nenutrūkstamomis apeigomis bažnyčiose nutilus varpų gaudesiu ir varpelių skambėjimu, kol pagaliau - po Velykų nakties budėjimo, skaisčiai saulei iš horizonto kylant - iš bažnyčios išsiverždavo minių minios su galingai skambančia 'Linksmą dieną mums nušvitol'. Ir siūbuodavo žingsnis po žingsnio visa parapija - ne viena, bet tris kartus aplink bažnyčią. Į žydrią padangę kildavo ir sėjos belaukiančiais laukais bei pavasario žaluma pasipuošusiais kalneliais plačiai ir toli nuaidėdavo taip pat triskart Aleliuja, kiekvieną kartą vis galingiau.

Giliai religinga mūsų tauta, per šimtmečius įsisavinusi vakarietiškai krikščionišką kultūrą, jautriai išgyvena velykinį džiaugsmą visur, kur tik šiandien tebeplaka lietuviška širdis ir tebesigirdi protėvių kalbos gimtasis žodis. Jo neužslopina tolimosios sibirijos tremties kančios, nei ateistiškas rusiškos priespaudos vykdytojas pavergtoje tėvynėje, nei pagaliau visais būdais nutautėti gundanti svetima aplinka išvijoje. Ji tik laikinai temdo visais kanalais mus pasiekiančios žinios apie tai, ką turi išgyventi tautos kamienas tremtyje ir vergijoje. Tenai ugdomas vad. tarybinis žmogus - aklas ir kurčias komunis-

tinės sistemos vergas, be tikėjimo, be žmogiškosios sąžinės, be dvasinio ryšio su kraujo giminės palikimu.

Dieviškosios išminties tikėjimą praradęs, tautos nemirtinumo vilties nustojęs, savo artimo meilės jausmą iš širdies išrovęs, tasai sutarybintas žmogus iš baimės linksta net savo tėva-motiną išduoti, kad tik pratemptų savo gyvybę ir užsitarnautų okupanto malonę. Todėl netenka stebėtis, kad tenai griunamai kryžiai pakelėse ir sodybose, šventvagiškai niekinamos ir apvagiančios tikinčiųjų darbu ir prakaitu statytos, bet valdžios negailėtinai nusavintos bažnyčios, nepaliekami ramybės ne paminklai kapinėse. Varžomos religinės apeigos, suktais būdais stengiamasi valdžios statytinius išodinti į vienintelę kunigų seminariją, parapijų klebonijas ir net vyskupiškus sostus, kad tik iš eilinio žmogaus sielos išrautų tikėjimą ir sužlugdytų viltį sulaukti tiesos ir laisvės prisikėlimą, kurį taip išdėmėtina primena velykinės apeigos. Sveikindami ir garbindami Velykose Kristų, nesutarybinti žmonės vaizduojasi garbiną prisikelsiančią jų numylėtą tėvynę Lietuvą.

Nevaržomai švėsdami Velykas išvijoje, mes jungiamės mintimis su visu krikščioniškuoju pasauliu ir tikime, kad stebuklingoji dieviška galybė, kadaise Išganytojo mirtį nugalėjusi, ir dabar nepasigailės žmonijai savo palaimos, kad ji pasuktų taikos, ramybės ir teisingumo kryptimi.

Bet gi toji palaima teikiama tik tiems, kurie patys stengiasi Tėvynėje pavergtieji jau keturius dešimtmečius to ryžtingai, dažnai net savo gyvybės nebepaisydami, siekia. Būtų nepateisinama jiems nepadėti. Todėl kiekviena auka, kurią metų bėgyje mes skiriame tėvynės laisvinimo pastangoms paremti, kiekvienas siuntinys nukreiptas į tėvynėje visokius nepriteklus jaučiančius mūsų artimuosius - ypač kalinius ar tremtinius, kiekvienas paguodžiantis laiškas tenai gyvenantiems giminėms ar pažįstamiems, kiekvienas tiesioginis ar netiesioginis okupanto valdininkams priminimas - jog jie, sovietinei imperijai sugriuvus, turės vėl šlietis prie tų sa-

Gairės santykiams su okupuotos Lietuvos gyventojais

Australijos Pabaltiečių Taryba ir Latvijos konsulato pareigūnai gavo iš Australijos vyriausybės užklaušimą dėl santykiavimo su menininkais ir dainininkais atvykstančiais iš okupuotos Estijos, Latvijos ir Lietuvos.

Ryšium su tuo, tenka priminti principus, kurie buvo Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Amerikos Lietuvių Tarybos bei Lietuvos Laisvės Komiteto sutarti, informacijos tikslais dalyvaujant ir Lietuvos Diplomatinės Tarybos atstovams, 1966 m. sausio 22-23 d. d. Clevelande, Ohio, ir 1974 m. spalio 26-27 d. d. White Plains, New Yorke.

Visi Lietuvos laisvinimo veikloje vadovaujantieji veiksniai sutarė, kad "kiek įmanoma okupacinio režimo varžtų ribose laisvojo pasaulio lietuviams yra tikslinga puoselėti ir plėsti ryšius su pavergtoje Lietuvoje gyvenančiais tautiečiais išvijos tautiniam tapatumui su savo tauta išlaikyti ir solidarumui su ja ugdyti. Tuos ryšius mezgant ir palaikant, išvijos lietuviams tenka vadovautis savo sveika nuovoka, sąžinės jautrumu ir tautiniu sąmoningumu, vengiant bet kurių veiksmų, kurie galėtų pakenkti Lietuvos valstybiniam tęstinumui ar lietuvių tautos pastangoms išlikti ir išsivaduoti iš okupacijos. (White Plains Konferencijos Išvadų Komisija, tas B-2)".

"Išlaikyti, remti ir stiprinti Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, tęsiantį tautos valią dirbti ir kovoti už nepriklausomybės atstatymą. (1974 m. punktas B-2)".

Kiek anksčiau (1966 m.) pasiektas susitarimas skelbia:

"TAUTINĖ DRAUSMĖ REIKALAUJA, kad tol, kol

vo tautiečių, kuriuos dabar dažnu atveju darbdaviams persistengdami nepateisinamai skriaudžia, užuot jiems pagelbėjus - tai tik keletas dalykų, kuriuos įvykdžius mums patiems rasis daugiau dvasinio džiaugsmo Velykų varpams šiemet vėl gaudžiant, o pačios šventės bus daug šviesesnės ir malonesnės.

Už dienos-kitos savo artimuosius išvijoje sveikinsime šventų Velykų sulaukus. Linkėsime, kad jos jiems būtų laimingos. Tokius pat nuoširdžius šventinius linkėjimus ir mes siunčiame visiems Dirvos skaitytojams, rėmėjams ir savo bendradarbiams: linksmo Aleliuja!

Sovietų Rusija laikys Lietuvą okupuotą ir paverstą Sovietų Sąjungos dalimi, laisvieji lietuviai santykiuose su okupuotos Lietuvos gyventojais ribotusi bendravimu tik privačiojo asmeninės plotmės".

"Vertinama kiekviena laisvės kovos iniciatyva, tačiau siekiama, kad ji būtų suderinta su Lietuvos laisvinimo veiksmų politika ir taktika. (1966 m. punktas 4)".

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti auکوjo:

J. Čyvas, Cleveland	 5.00
J. Nesavas, Detroit	 5.00
Tėvai Pranciškonai,	
Kennebunkport	 3.00
V. Senkus, N. Baltimore	3.00
J. Kasmauskas,	
Ormond Beach	20.00
L. Keženius, Willowick	.. 3.00
L. Czaplicki, Willowick	.. 3.00
S. Jokubauskas,	
Palos Park	 8.00
P. Lanys, Ashbury Park	..23.00
A. Dargis, Rochester	 3.00
P. Janulaitis,	
Rancho Palos Verdes	.. 3.00
H. Kulber, Brooklyn	 3.00
J. Kazėnas, Cleveland	.. 5.00
H. Dapkus, Hartford	 3.00
K. Domarkas, Highland	.. 3.00
P. Vaiginis, Euclid	 3.00
T. Baltikauskas,	
Baltimore	 3.00
Dr. E. Jarašūnas,	
Santa Monica	 3.00
A. Zaprackas, Detroit	.. 5.00
LB Worcesterio	
...apyl valdyba	25.00
K. Tautkus, Melrose Park	3.00
J. Okunis, Flushing	13.00
F. Bočiūnas, Sunny Hills	3.00
E. Gibišas, Chicago	 3.00
V. Vaitkevičienė, Chicago	3.00
J. Žostautas,	
Redington Beach	13.00
Amerikos Lietuvių Radijo	
Klubas Lietuvių	
Balsas Detroit	20.00
Kun. B. Ivanauskas,	
Vermilion	20.00
A. Jonynienė, Detroit	13.00
A. Kasnickas, Harbert	..10.00
Br. Balčiūnienė, Bolivar	6.00
R. Isdunis, Dupo	10.00
A. Krulikienė,	
St. Petersburg	 3.00
V. Tomkus, Juno Beach	..10.00
M. Rumbaitis, Lakewood	8.00
M. Gureckas, Waterbury	8.00
P. Balčius, Delran	 3.00
A. Stukas, Elizabeth	28.00
G. Kazlauskas,	
Los Angeles	23.00
V. Barauskienė, Glendale	3.00
G. Sakas, Baltimore	33.00
A. Barčas, Elmhurst	13.00
P. Kapiskas, Providence	5.00
V. Beleckas, Sunny Hills	8.00
A. Bražėnas, Royal Oak	3.00
Pr. Kaspariūnas,	
St. Petersburg	10.00
V. Janulevičius, Cleveland	3.00
X. Y., Cleveland	 8.00
V. Tallat-Kelpša, Chicago	3.00
V. Akelaitis, Cleveland	.. 8.00
K. Selmys, Brampton	 3.13
A. Giedraitienė, Anglija	14.00
Dr. J. Juodikis,	
St. Petersburg	 8.00

PRO ŽIŪRONĄ

KADA pasipiktinimas, ir po 24 valandų, vis dar stiprėja -- verta apie tai kalbėti.

Priežastis -- įvykęs pikt-naudojimas pasitikėjimo, respekto ir informacijų, prisidėjusio prie sudarkymo, turėjusio būti oraus, lituanistinės mokyklos 25 metų jubiliejaus minėjimo Clevelande.

'Zinotel! ...' - smagu išgirsti trumpą, kondensuotą, pozityvią kūrimosi istoriją, vieną-kitą charakteringą atvejį, pagerbti pradininkus. Tačiau dingsta visos nuopelnų svoris ir pagarba, kai to primygtinai reikalaujama, nes gi - kaip buvo sakyta - ir 'gerai sukrautas laužas reikalingas priežiūros ir kurstymo, kad degtų'. Ergo, ne viena pora rankų tą našą nešė (ir tebeneša), kad 25 metų jubiliejus galėtų būti realybė.

Kiekvienas pinigais turi dvi puses. Ir tai mažiausiai reikėtų aiškinti dirbusiems ir tebedirbantiems, pasidžiaugiant darbo rezultatais. Bet ir šešėlių priminimas nebūtų baisus, jei patiekiamos informacijos būtų tikslios ir teisingos.

Tačiau, kai pabrėžtinai ir samoningai prasilenkiant su faktais yra išryškinama praeitis ne žodžiu nepaminint šių dienų įnašo, tai skamba nuoskauda ir -- insinuacijos keliu -- įžeidimu. Asmeninės sąskaitos (nesvarbu, kaip prieita prie jų) negali turėti vietos instituciniame forume, ar būti užmetama dalyviams.

Paradoksiškai skamba ir gailės, nepadėkojus 'užsitarnavusiems rėmėjams' praeityje, kada visiškai abuojujamas dabarčiai mėna 'kandimą rankos, iš kurios ima duoną'!

Džiugu, kad -- saugant pačią šventę -- buvo susilaikyta nenušvilpus (o buvo užsitarnauti!) kalbėtojos nuo scenos. Nors... gal ir nebūtų buvę blogai ...

Ego

Gr. Žukauskienė, Chicago	3.00
St. Vilinskas, Windsor	.. 8.00
Dr. A. Martell, Reno	25.00
Dr. V. Tauras, Chicago	.. 8.00
I. Kučiauskas, Baltimore	3.00
K. Leknius, Shelby	 5.00
V. Langė, Lakewood	 3.00
P. Stakauskas, Hot Springs	3.00
V. Jakonis, Montreal	 3.00
A. Danta, Australija	 3.00
J. Lozoraitis, Cleveland	.. 3.00
V. Vaitūzis, Satellite Beach	3.00
LB San Monikos	
Apyl. Valdyba	20.00
S. Bakūnas, Cleveland	.. 3.00
D. Nasvytytė, Cleveland	3.00
J. Kedys, Wickliffe	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Kristus kėlės, Aleliuja!

(Atkelta iš 1 psl.)

Bešališkai galvojant, vargu, ar galima paneigti, kad ir dabartinės filosofijos auklėjimo, sociologijos mokslas, net menas minta daugiau ar mažiau Kristaus paskelbtomis idėjomis, Sociologija bei socialinė žmonių santvarka pasikeitė krikščionybei įsigalėjus. Jei ne viskas įgyvendinta, ko troško Kristus, tai ne Jo kaltė. Kalti yra tie, kurie nutolo nuo Jo paskelbtų idėjų. Kristus kovojo už žmogų, jo teises, išlaisvinimą, jo dvasinę ir medžiaginę gerovę. Jis pavyzdžiais parodydavo gailestingumo reikalą, kad teisią kitą, tenka prisiminti savo silpnybes, kurių absčiai turi kiekvienas... Kristaus tragiška mirtis rodo, kaip tenka kartais likti nesuprastam, paniekintam tų, kuriems stengiamasi daryti gera, o ginant, kad ir tobuliausia idėja — tapti nesupratusių jų ar piktvalių žmonių auka.

Idealizmo ir pasiaukojimo ne tik iš kitų reikalaujama, bet pradėkim ir nuo savęs.

Bažnyčia Velykų švenčių metu kreipia žmogaus dėmesį į jo sielos gyvenimą ir ragina jį, sustoti prie dvasinės būties apmastyto.

Juk pats tikintysis žmogus per Kristaus prisikėlimą ieško savo sielai šviesos spindulių, skleidžiančių ir palikimo Kristaus, kuris pasakė: Aš esu pasaulio šviesa. Toji šviesa visam pasauliui, visom tautom ir paskiram žmogui buvo ir yra reikalinga.

Mes ieškom Velykų šventės to, kas mum nūdieninėse gyvenimo sąlygose aktualu. Prisimenam Lietuvos nepriklausomybės laisvą gyvenimą, kurį laimėjom savo tautos ryžtingumu, pasiaukojimu ir didele tėvynės meile. Prisiminkim Velykas Lietuvoje, Bažnyčioje ir tikinčiųjų persekiojimus. Koks prisikėlimas tiems, kurie vargsta Sibire, komunistų kalėjimuose? Kokios Velykos gyvenantiems Lietuvoje, kur Velykų sekmdienį enkavedistai seks einančius bažnyčion pagarbinti didžiosios paslapties — Kristaus prisikėlimo! Kokie jausmai reiškiasi jų širdyse?!

Bet lietuviai tiki, kad Lietuva prisikels. Jie gerai žino, kad didžiąsias misijas atlieka ne skaičiai, o pasiryžėliai ir pasišventėliai, nebijantieji aukų.

Tad ugdykim savyje kilnų idealą: vienas už visus ir visi už vieną. Aleliuja,

Jūratė Balašaitytė-Salerno.

džiaugsmingai kartoja Bažnyčia šiandien, džiaugsmingai kada nors giedos tai ir prisikėlusioji Lietuva, nes po sunkių kovų anksčiau ar vėliau sulauksim ir mūsų tautos prisikėlimo...

Velykos tesužadina mūsų geriausią nusiteikimą. Mūsų tautos vienybė tesujungia su didinguoju Kristaus prisikėlimo džiaugsmu!

PASIŪLYMAS TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ RENGTI CLEVELANDE

1982 m. kovo mėn. 19 d. JAV LB Krašto valdyba svarstė vietą ir laiką Septintosios Lietuvių Tautinių Šokių šventės. Jau anksčiau JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus dalyvavo Lietuvių Tautinių Šokių Instituto posėdyje, kur tas klausimas irgi buvo svarstomas. Abi pusės pagėidavo sekančią Lietuvių Tautinių šventę ruošti naujoje vietoje. Buvo svarstytos sąlygos tokią šventę suruošti Detroito arba Clevelande, tačiau Detroitas atpuolė, nes 1984 m. liepos 4 d. savaitgalio metu didžiosios salės jau išnuomos kitų.

Dr. Antanas Butkus rado, kad Clevelando Coliziejus dar neužimtas. Jame telpa 17,000 žiūrovų ir salės grindų plotas yra užtenkamai didelis, nes jame galima padaryti nuo 36 iki 40 kvadratų, kada Chicagos amfiteatre buvo tik 28 kvadratai. Taigi 36 ar 40 grupių galėtų šokti iš karto. Mašinų statymo aikštė yra gana didelė, o Case Western Reserve universitete galima gauti 700 kambarių nakvynėms. Vieno kambario kai-

na dviems asmenims 4 nakčiams tik 54 dol. Taipgi dr. Antanas Butkus sutinka vadovauti Septintosios Tautinių šokių šventės rengimo komitetui.

JAV LB Krašto valdyba Clevelando vietovei pritarė ir įpareigojo pirm. Vytautą Kutkų galutinai susitarti su Lietuvių Tautinių Šokių Institutu, kuriam vadovauja Galina Gobienė.

PRESENTATION SISTERS OF FITCHBURG (P.B.V.M.)

Motherhouse and Novitiate: Holy Family Convent, 366 South St., Fitchburg, Mass. 01420.

Apostolic Work: Elementary and Secondary Education, Social/Pastoral Ministry, Health Care.

Represented in the Diocese of Worcester, Fall River, Providence, and Bridgeport.

Vocation Director: 366 South St., Fitchburg, Ma 01420. 617-342-8346. (13-14)

ST. CASIMIR, SISTERS OF (S.S.C.) Motherhouse: 2601 West Marquette Road, Chicago, Illinois 60629.

General Superior: Sister M. Joannella, S.S.C.

Apostolic Work: 2 High Schools, 24 Elementary Schools, 2 Hospitals, 2 Homes for the Aged. Also 3 Foreign Missions.

Represented in the Archdioceses of Baltimore, Chicago, Philadelphia, and Santa Fe and in six dioceses. Also in South America.

Vocation Directress: Sister Regina Marie, S.S.C.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Ave.....	312-227-4850
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St.	302-478-2871
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

KŪRYBA IR MOKSLAS

Apie kalbos žinovus, dviskaitą ir kitką

Mielai perskaitau "Dirvoje" dedamą skiltelę "Kalbos vargai". Joje T. Klyga šluoja lauk mūsų kalbon įsimečiusias šiukšles (barbarizmus) ir netikusius posakius. Tuoju pat siūlo ir pakaitalus — jau esamus lietuviškuosius. Patarimai geri, tad dėkimės viską į galvą.

Tačiau "Dirvos" Nr. 10 jo garsinamiems teiginiams negalima pritarti. Tenai jisai sako: "Gyva kalba laiko eigoje kinta, į naujoves visada išsiskiria šnairuojama. Bet tik tikri (mano pabr. K. Ž.) žinovai nustato, kas tinkama ir kas ne." Taip, žinovai naujadaro tinkamumą nustato tik profesinei ir ypač mokslinei kalbai (terminai chemijai, fizikai, filosofijai ir t.t.). Nustatė, priėmė, vykdykite!, ir baigtas kriukis.

Betgi kitaip su šnekamąja kalba: ji jokių įsakų neklausio. Pavyzdžiui, jau senokai esu minėjęs, kad per spaudą ir radiją brukamas amerikietis, o žmonės jį vadina tik amerikonu.

Cia dar pasakytina, kad per šimtmečius mūsų liaudis, keičiantis politinėms ir social-ekonominėms aplinkybėms, pati pasidarė daugybę naujadarų naujoms sąvokoms išreikšti. Jokie žinovai jai nenustatė, kas tinkama ir kas ne. Tokių žinovų tada nė nebūta.

Toje pat "Dirvoje" T. Klyga teigia: "Neseniai atmetėm dviskaitą..." Norėčiau paklausti: kas atmetė?, kada ir kodėl atmetė? O tikrovė yra tokia, apie kurią ok. Lietuvos kalbininkai taip sako (cituoju K. Ž.): "...dviskaitą iš kalbos stumia ir jos vietoje įsigali daugiskaitos lytis... Dviskaitos nykimas ir daugiskaitos lyčių įsigalėjimas jos vietoje, be abejo, yra susijęs su lietuvių kalboje jau nuo seno vykstančiu daiktavardžių linksniavimo sistemos paprastėjimo procesu." (žiūr. Dabartinė Lietuvių Kalba, Vilnius, 1961).

K. ŽYGAS

Nors ir pamažu nykstanti, bet dviskaita vis dar tebėra gyva žemaičiuose, zanavykuose ir kitur. Dviskaita — mūsų senovinės kalbos turtas ir puošmena, tad ir rašytojų dažnokai pavartoja.

Dėl mergautinių pavardžių T. Klyga taip dėsto: "Gal jau eilė (atmesti, K. Ž.) ir tom priesagom: yté, aité, utė... Jei pvz. tėvas ir sūnus vienodi — Saulaitis, gal ir dukteriai tiks ta pati pavardė, vien savo galune: Saulaitė". Pagal šitokį jo siūlymą mergautinės pavardės būtų tokios: Bublė, Bimbė, Karklė, Sutkė, Mickė, Rukšė, Žitkė...

Jos patiktų tik T. Klygai, o kitiems būtų juokų kaip krekenų...

K. Žygas

T. KLYGOS PRIERAŠAS

Malonu, kai skaitytojai dar rimčiau pasidomi kalbos klausimais ir ryžtasi prabilti spaudos žodžiu. Šiuo atveju K. Žygas pateikia keletą įdomių samprotavimų. Taip ne tik pačią kalbą aiškinamės, bet sykiu ir kiti skaitytojai patraukiami gilintis į kalbos painiavas bei savas nuomones susidaryti.

K. Žygas primena, jog vietoj bendrinės kalbos žodžio amerikietis žmonių šnekamojoje kalboje vartojamas tik amerikonas. Taip, šnekamoji kalba yra šiek tiek skirtinga: daugiau tarmybių, svetimybių arba ir netaisyklingai sudarytų žodžių. Štai dabar išėjo žemaitiškai parašyta knygelė: kiek ten barbarizmų! O svetur kalbą tobulintis tikrai nelengva.

Tačiau visai be pagrindo K. Ž. reiškia nepasitikėjimą mūsų kalbos žinovam (pabrėžtinai jam nepatikimi tikrieji žinovai, t. y. kalbos mokslo specialistai). Esą ilgoj praeity "mūsų liaudis... pati pasidarė daugy-

bę naujadarų... Jokie žinovai jai nenustatė, kas tinkama ir kas ne". Tai tik viena pusė tiesos. Toji mūsų liaudis iš tiesų ne tik gyvą išlaikė, bet ir nuolatos kūrė ar keitė mūsų kalbą, nors "žinovų tada nė nebūta", anot K. Ž., vadinasi, puikiai išsiversta be jų. Betgi kaip tik todėl, kad jų nebūta, mūsų kalba tapo baisiai sudarkyta, vos beatpažįstama, pvz. bažnytinėje kalboje buvo daugiau svetimybių nei savų žodžių: rokunda sumnėnės, šėyra spaviednė, noglas smertis, pakūta už griekus ir kt. Svetimieji jau tada atrodė, jog mūsų kalba — tik koktus slaviškas mišinys.

19 m. gale tautai atgyjant ir sąmonėjant radosi mokytojų žmonių, t. y. žinovų, kurie ėmė valyti ir tvarkyti kalbą — šiaip taip suspėjo išgelbėti ją nuo galutinio sunykimo. Svetimžodžiai buvo keičiami savais arba kuriami tinkami naujadarai, o netinkami deriniai pataisyti ir t.t. Ir jeigu dabar galim didžiuotis savos kalbos dailiu savitumu, tai dievaži didelė padėka priklauso išmaniam ir darbšties kalbininkam žinovam. Be abejo, kalbą išlaiko ir ją vis turtina (arba susina) patys vartotojai, bet be žinovų nuolatinio rūpesčio bei tvarkymo joje greitai privysta teršalų ir klaidų — kalba tolydžio nyksta.

K. Žygas klausia, kas, kada ir kodėl mūsų kalboje atmetė dviskaitą. Visų pirma žinotina, jog kalbos procesai yra lėti ir griežtos datos čia nepritaikomos. Kalbos kitimas vyksta palaipsniui: juk trys milijonai lietuvių turi pamažu naujus faktus įsisavinti. Vyresnieji žmonės ir kai kurios tarmės dar kartais dviskaitą pavartoja, bet bendrinė kalba ją laiko jau išnykstančia ir pradinę gramatiką apsieina be jos. Dviskaitos vartotojų dabar nedaug belikę (tarp kitko ir man ji

VACYS KAVALIŪNAS

MOTINA

Kalnas, kryžius ir minia.
Širdis dreba — taip baugu!
Viešpatie, paguosk mane
Ir kentėt suteik jėgų.

Girdžiu baisų kūjo dūžį — — —
Galva svyra — nepalaiko.
Tėve, leisk numirti man už jį —
Savo sūnų, savo vaiką.

patinka, deja, čia ne atskirų asmenų valia).

Kas ir kodėl dviskaitą atmetė? Ogi tajai mūsų liandžiai (K. Ž. žodžiais tariant) pasidarė lyg patogia suprantinti išraišką — pradėta be dviskaitos išsiversti. Pats K. Ž. patvirtina tai savo citata iš D. L. Kalbos: "...dviskaitą iš kalbos stumia ir jos vietoje įsigali daugiskaitos lytis".

Regis, tikrasis akstinas šįkart K. Žygui atsiliepti buvo merginų pavardžių priesagos aité, yté, utė. Gaila, jis mano žodžių atidžiau neįsiskaitė ir bando ginčy-

ti tai, ko mano skilty nebuvo. Tenai nebuvo reikšta noro nei siūlymo tas priesaga būtinai atmesti, tik pastebėta, jog toki reiškiniai jau pasirodė, irgi nurodyta, kad anksčiau ir jaunuoliai vyrai turėjo panašių priesagų, bet ilgai nei atmetė, tad galima spėti, gal ir moterys dabar žengs ta kryptim? O kad tokia galima (ateity) kalbos pakaita K. Ž. nepatinka, tai normalu: bet koks pakeitimas išsiskiria atsparą, nepasitenkinimą. Dažniausiai viską pamažu pataiso įpratimas. (Nukelta į 6 psl.)

KULTŪROS TARYBOS 1981

METŲ LAUREATAI:

rašytojas Jurgis Jankus

dail. Adolfas Valeška

prof. muz. Juozas Žilevičius

prof. dr. Vytautas Kavolis

prof. dr. Rimvydas Šilbajoris

Petras Petrutis — Margutis

Antras Kaimas

JAV LB KULTŪROS TARYBOS ANTROJI PREMIJŲ ŠVENTĖ

Maloniai visus kviečiame susitikti su mūsų kūrėjais ir pasidžiaugti jų įnašu į lietuvių kultūrą.

JAV LB KULTŪROS TARYBA SOUTHFIELD, MICH. 48034

JAV LB
TRISDEŠIMTMEČIO
PROGA

balandžio 18 d.,
sekmadienį, 12:15 p. p.

DETROITE
DIEVO APVAIZDOS
parapijos
KULTŪROS CENTRE
25333 W. 9 MILE RD.

JAUSMŲ IR MINČIŲ PASAULYJE

Pokalbis su laureate Birute Pūkelevičiūte

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Skaitant plačiai paplitusią Birutės Pūkelevičiūtės kūrybą, ne kartą kyla mintis: kokia asmens dvasinė truktūra išugdo tokį plačiai išsišakojusį talentą ir kas įtakoja tokios asmenybės gausų ir turiningą rašytinės kūrybos lobį? Tokių klausimų vedama, rašytojai atvykus į Clevelandą Draugo romano 31-osios premijos gavimo proga, mielą ir garbingą viešnią turėjau galimybės pakalbinti net kelias valandas Petro ir Onutės Žilinskių vaišinguo-se namuose, pas kuriuos rašytoja buvo apsistojusi.

Prašiau, kad be klausimų kalbėtų apie save pačią, privesdama prie naujausios savo knygos "Devintas lapas" parašymo.

— Sudėjau savo jausmus ir mintis į naują knygą, kurioje paslėptas santykis su Lietuva yra dvasiniai gilūs, nepakeičiamas, viską ap-s-p-r-e-n-džiantis. Rašydama knygą, pasiruošiu, kaip ruošdama vaidmenį, todėl mano knygoje yra ryškus

teatrinis atspalvis. Prieš pradėdama veiksma-sceną, aš ieškau apšvietimo, spalvų, fono. Tik tada man įdomu rašyti, kai aš visai tai turiu, — sakė Birutė Pūkelevičiūtė.

Kaune pradėjusi savo profesinį gyvenimą kaip aktorė Kauno Jaunimo Teatre, jame tris metus dirbo profesionaliai. Ten jai teko parašyti tekstus programoms ir ji net bandė eiliuoti, tačiau rašymu nesidomėjo, nes jos gyvenimą dominavo teatras. Prisiminė ji vieną savo ankstyvos jaunystės sceną, kai, gulint sodo hama-ke, jai mamytė atnešė braškių ir sakė: "Tu, Birutėle, rašyk, tik rašyk. Mes visi vaikščiosime ant pirštų galų". "Bet apie ką, mamytė?", klausė ji savo aštuoniolikos metų nustebintu tonu.

— Rašyti galima tik daug išgyvenus, kentėjus, patyrus ašarų ir skausmo. Tik išgyvenimai duoda turinį, — tęsė rašytoja toliau.

Apsigyvenus Montrealyje pasirodė jos poezijos rinkinys "Metūgės", tačiau darbas su teatru, statant ir įkalbant plokšteles su "Baltaragio malūnu", "Žirginėliais", "Milžino paunksme" dominavo jos laiką ir dėmesį. Režisūra jai buvusi priemesta, nors ji to pati nesiekusi ir nesidomėjusi. Jos gyvenime teatras ir literatūra buvę priešai, negalėję egzistuoti vienas šalia kito. Tačiau, laikui bėgant, tos dvi meno šakos, darniai susijungusios, jai teikia didelio džiaugsmo. Jai buvę ypatingai malonūs jos "aktoriški" vakarai, kai, keliaudama su savo sukurtais monologais, ji viename vakare galėjo supinti ir savo teatralinį patyrimą, ir literatūrinę kūrybą.

Rašytoja nesijaučia vieniša, kaip kad gali jaustis rašytojas, neturįs tiesioginio kontakto su skaitytojais. "Knygos pagrindinis motyvas yra komunikacija", tvirtina autorė, patyrusi iš skaitytojų daug reakcijos, išreiškiančios meilę jos raštams. Nežiūrint nepalankios kritikos spaudoje, pasirodžius jos "Aštuoniems lapams", toji knyga buvusi labai sėkminga ir populiari. Kritikai nepajėgė įtaigoti skaitytojų.

— Mano santykis su knyga yra kaip santykis tėvų su vaikais: kai užgauna, skauda.

Jei "Aštuonių lapų" romane buvo vaizduojama išgyventa pokarinė kasdienybė ir tuometinė dabartis Danzige, tai "Devintame lape" pokario metai jau likę

praeitimi. Knygoje vaizduojamas paralelizmas tarp dabarties gyvenimo Indianoje ir prisiminimų apie gyvenimo tikrovę karui baigiantis Pomeranijoje.

Autorė jaučia savo gyvenimo dualizmą ir kaip moteris vyrų pasaulyje. Savo darbą pradėjusi teatre, kur vyrų buvo daugiau negu moterų, ji randa, kad vyrai aktoriai nekonkuravo ir moterį aktorę labai gėrbė. Literatūros pasaulyje jau kitaip. Jos "Aštuoni lapai" buvo priimti, kaip nedidelės vertės "mergaitės dienoraštis"... Moteris turi daug ir sunkiai dirbti, norėdama įtikinti, kad rimtai pasiruošusi rašyti. Teatre užtenka gabumų. Prisimindama lietuviškus moters vaidmenį istorijoje, B. Pūkelevičiūtė pastebi, kad lietuvė niekada nebuvo vergė. Nepriklausomoje Lietuvoje ji buvo gerbiama; jai nieko nereikėjo įrodyti, nereikėjo lenktyniauti. Laisvojo pasaulio visaulio visuomenėje ne visada taip yra.

Rašytoja yra nusistačiusi prieš "Moterų" skyrelius spaudoje. Visa, kas yra rašoma, apie ką kalbama, turi vienodai dominti ir vyrus, ir moteris. Gali būti atskiri skyriai specifiniai kulinarijais ar madų klausimais, tačiau moters vieta visuomenėje turi būti apsprendžiama jos pačios interesų, kurie privalo būti bendri. Kalbėdama apie "moters išsilaisvinimo" idėją, ji tai idėjai pritaria su rezervais.

— Neturime prieš vyrą nusistatyti, jį užgošti. Tai lygios jėgos, kaip ugnis ir vanduo. Nemėgstu nuvyrintų vyrų, o ir moteriškų funkcijų nereikia per daug egzaltuoti. Vyras yra visuo-

Rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė pasirašo premijuotą romaną "Devintas lapas" Kalvaitienei ir dr. Matienei.

J. Garlos nuotr.

tinesnis, o moteris per daug viską susiaurina į savo kūną. Vyras turi platesnį žvilgsnį, — kalba rašytoja su giliu įsitikinimu. — Aš rašau moteriškai, t. y. mano veikėjos — trys merginos, taigi, ir žvilgsnis į gyvenimą moteriškas. Moteris vienaip reaguoja į įvykius; vyras reaguoja kitaip, ne geriau, ne blogiau.

Čia ji konkrečiai davė pavyzdį iš savo naujausios knygos, kurios vienoje vietoje aprašoma, kad "granata sprogo, kaip rožė, jos pumpurė gimė mirtis". Savaimė suprantama, kad vyras į tą pačią granatą pažiūrėtų kitaip, skirtingai, panaudotų kitokią išsireiškimo būdą. Tačiau rašytoja pabrėžia, kad visiems yra bendri visi žmogiški dalykai — kas yra tikrai žmogiška, tas yra bendra. Visame pasaulyje keičiama moneta yra gera knyga su visiems bendrais išgyvenimais ir viena bendra baze — mirtimi. Ji tvirtina, kad vyrai rašytojai nevaizduoja lietuviškus moters tokios, kokia ji yra. Ji nėra egzaltuota romantikė ar gyvenimo

menkystėje paskendęs padaras. Tai kieta, energinga realistė, kuri gyvenime visada sugeba kovoti.

Laureatė teigiamai vertina literatūros konkursus.

— Jie mane skatina, man duoda darbo disciplinos. Pažįstų gerų rašytojų, kurie konkursuose nesutinka dalyvauti, bet aš pati juos mėgstu, mėgstu laukimą ir nežinią, mėgstu turėti konkretų uždavinį, — baigdama pokalbį, dalinosi mintimis Birutė Pūkelevičiūtė.

Atsisveikiname, kaip senos pažįstamos. Nors ją pažinau iš jos raštų, kaip talentingą kūrybingą beletristę, tačiau šis pokalbis mudviejų pažintį konkretizavo. Viešnia man pasirodė šilta, reali, lietuviškos dvasios nuspalvintais išgyvenimais turtinga ir įdomi, kaip jos raštai.

JOURNEYMAN

SET-UP PERSON — automatic screw machines, Traubs and New Britains. Must be qualified to set-up complete job run, and know form tool grinding. Minimum 5 years experience as complete set-up person required. Rural So. California area near Palm Springs, Cal. Call 1-714-763-4614 for further information. JOBIT PRECISION MACHINE, P. O. Box Draw 5, Anza, Cal. 92506. (12-14)

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauceliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

ISLAMO KARAI, SEKTOS, DINASTIJOS...

P. LELIS

Užmirštas karas

Jau antri metai kaip tęsias Irako-Irano karas, kuris beveik užmirštas ir spaudoje retai teprisimenamas. O vistiek tame kare kasdien žūva vidutiniai po 50 karių kiekvienoje pusėje. Tas karas prasidėjo 1980 m. rugsėjo 20 d. ir iki šiol nepasiekė lemiamų laimėjimų, nors kiekviena pusė girėsi savo pergalėmis. Abi pusės jau turi didelius materialinius nuostolius ir žuvusių karių maždaug po 15-20 tūkstančių.

Šį karą pradėjo Irako diktatorius - prezidentas Saddam-Husein niekeno negrasomas ir be didelio reikalo. Pasinaudodamas nepastovumu ir suirutę Irane jis manė lengvai pribaižti ajatolos Khomeini viešpatavimą ir atsiimti iš Irano seniai ginčijamą strateginį Shatt al Arab intako kanalą, per kurį išvežama Irano nafta į Persų įlanką ir toliau į užjūrius.

Saddam turėjo didelę drąsą, bet blogą apskaičiavimą — juk Iranas penkis kart didesnis už Iraką tiek gyventojų skaičium, tiek teritorija (Irane 33 mil. gyv. 1.6 mil. kv. km. plotas, Irake 7 mil. gyv. 0.3 mil. kv. km. plotas).

Jis skaudžiai apsiriko, nes, nežiūrint nepastovumo, Irano 350 tūkst. kariuomenė, šacho valdymo laiku aprūpinta Amerikos ginklais, stipriai pasipriešino ir sustabdė visus irakiečių puolimus.

Karo pradžioje Irako 250 tūkst. kariuomenė staigiai puldama užėmė nuo 20 iki 50 mylių pločio Irano teritorijos juostą pagal sieną, uždare Shatt al Arab kanalą, sudaužė keletą naftos rafinerijų ir sustabdė jos išvežimą. Tie nuostoliai sumažino Irano naftos produkciją 1/3 prieškarinės gamybos, bet daugiau nukentėjo paties Irako naftos gamyba, nes Irano bombonešiai sugriovė Irako rafinerijas ir sandėlius, sumažindami produkciją 2/3 prieškarinės gamybos.

Iraniečiai, kaip buvo pareiškęs parlamento pirm. Rafsajani (vėliau užmuštas) sutiktų derėtis su Iraku, jei prezidentas Saddam pirma atitrauktų savo kariuomenę iš Irano ir pasiduotų kaip karo nusikaltėlis Islamo tribunolui. Žinoma iraniečiai to nesulauks ir tas naftos karas dar kurį laiką užsitęs.

PRIEŠAUŠRIO PSALMĖ PRISIKĖLIMUI

*Išlikimybė žels iš žemės,
ir teisybė žiūrės iš dangaus.
84-toji psalmė (12) — Psalmynas..*

BALYS AUGINAS

Aš — peteliškė
Sparnais prikaltais
Prie svetimo kamieno —
Tylėdamas kalbu kančioj,
Lyg nuogas stagaras
Be pumpurų apsiausto — —

Nostalgiska
Kančios rakštis
Giliai įstrigusi į mano buitį:
Septynios dienos rūškanos,
Septynios naktys išverktom akim — —
Golgotos
Geliančių gyvačių gūžtą
Nešu širdy — —

Ilgoj gavėnios ašutinėj
Mes vaikštom kartu,
O, žeme prarastoji!
Dešimtmečių sausroj gavėdama
Sprangiu vergijos
Pasninku,
Kasdien kryžiuojama
Ant Kryžių Kalno —
Auksinis Grūde
Protėvių aruode —
Nejau lemties ašotyje
Nėra Tau
Gurkšnio laisvės? — —

Atsiklaupiu
Ant savo sielvarto
Po Didžiojo Penktadienio
Dangaus pilkaisiais pelenais — —
Tebūna Tavo dieviška valia:
— — — Žemaičių Kalvarijoje
Ir nuo Meškuičių Kryžiaus Kalno
Jau kelias pumpuruos
Išniekinti ir sukapoti kryžiai
Senkapių — —

Apspiaudytų paminklų
šviesūs akmenys —
Tartum išgązdintų ėriukų
Bėganti balta banda — — —

— — — Neleiski, Dieve, kruviniems
Ganyklų lankoj budintiems šunims
Velykinės procesijos draskyti! —
Paleisk saulėtekį, įkliuvusį
Voratinklio nelaisvėn — —
Klajūno spyglį
Iš paukščio ilgesio dainos
Išrauk! —

— — — Ir tamsią mano žemę
Tu apsodink
Išganyto lelijomis
Ir laisvės medžiais —:
Tau degs balta ugnis
Dėkingo beržo tošis,
Dalindama atbėgantiems laukams
Saulėtą Ostiją
Prisikėlimo — —

Tada ir aš — nušiuosiu
Viksva smiltynės —
Tamsioj agonijos baloj
Uždegsiu
Želmenio nulaužtą
Žiburį
Gyvybės — — — —

Tarp Irano ir Irako jau nuo Islamo pradžios vyksta įsisėnėję ir dinastijų karai, kuriuos čia paminėsiu plačiau.

Sektos ir dinastijos

Iki pirmojo pasaulinio karo Iranas vadinosi Persija, o iranėčiai persais. Irakiečiai yra arabai, bet jų kalba maišyta su persų ir turkų kalbomis. Persai ir arabai turi tą patį Mahometo tikėjimą (Islam — atsida-
vimą Dievo valiai), bet nuo senų laikų tarp tų tautų yra religiniai nesutarimai. Islamas turi dvi pagrindines sekas — šiitų ir sunitų, tai Islamo tautos priklauso vienai ar kitai ar net abiem sektom. Pav. Iranas, Sirija, Libanas, Jemenas, Emiratai ir Bangladėš yra šiitų sektos. Irake pusė šiitų pusė sunitų. Visos kitos Islamo tautos, 85%, yra sunitai. Bet "šiitų" valstybių valdomieji organai yra sunitų sektos, išskyrus Iraną, kuri valdo šiitai ajatolos. Sunitai skaitosi aukštesnis luomas. Tas Islamo tikiybinis skilimas įvyko 680 m. po Kristaus gimimo,

Šiitų sekta prasidėjo nuo IV kalifo Ali, kuris buvo vedęs Mahometo dukterį Fatimą ir skaitėsi šventuoju pranašu įpėdiniu. Šiitai pripažįsta tik Koraną ir kalifus kilusius iš Ali giminės, gi sunitų sekta, apart Korano pripažįsta dar pranašo pasakymus žodžiu ir padavimus vadinamus "sunnomis".

Pagal tas sekas iškilo dvi pagrindinės dinastijos — omajadai ir abasidai.

Islam kūrėjas Mahometas gimė 570 m. mirė 632. Jo pabėgimas iš Mekos į Mediną, vad. Hegira, skaitosi Islamo pradžia. Jis turėjo 4 žmonas, bet ne tuo pat laikų. Pirmos žmonos tėvas Abu-Bakr tapo pirmuoju kalifu, o ketvirtos žmonos tėvas Omaras antruoju kalifu. Jis užkariavo Persiją, Siriją, Egiptą, Palestiną. Jo atminimui pastatyta didinga mečetė tebestovi Jeruzalėje.

Devintas kalifas Mervan I pradėjo omajadų dinastiją 683 m., o XX kalifas Al Abbas — abasidų dinastiją 750 m.

Ali ir Fatimos palikuonys

sudarė fatimidų dinastiją valdžiusia Egiptą. Iš Fatimidų atskilo Hašemitų dinastija, kurios palikuonis mūsų laikais tebevaldė Iraką ir Jordaną (jaunas Irako karalius Feisal 1958 m. užmuštas, o Jordano karalius Husein tebevaldo).

Pradžioje tarp dviejų pagrindinių dinastijų vyko žiauri kova. Omajadai buvo Sirijos įtakoj, jų sostinė Damaske, gi abasidai Persijos, Irako ir Egipto įtakoj. Paskutinį omjadų kalifą Mervan II 750 metais nugalėjęs Al Abbas. Jis sostinę perkėlė iš Damasko į Bagdadą ir išžudė visus (apie 100) kilminguosius omajadus.

Kordobos kalifatas

Iš tų žudynių išsigelbėjo tik vienas jaunas, 20 metų, omajadų princas Abd el Rahman. Pamatęs abasidų raitelius jis šoko į vandenį ir perplaukęs plačią upę, slapstydamasis pabėgo į Ispaniją, kurią tebevaldė omajadai. Penkerius metus jis su palydovais keliavo sausuma ir jūromis kol pa-

siekė Ispanijos krantus. (Ispaniją 711 m. užėmė Islamo srovės Maroko berbėrai, vadinami maurais. Jų vadas Al Altarik su 10 tūkstančių karių išsikėlė Ispanijon per sąsiaurį prie didelės uolos-kalno, kurį jie pavadino Gebel Al Tarik — Altariko kalnas, tai dabartinis Gibraltaras).

Omajadų karių padedamas Abd el Rahman nuvertė Kalifo gubernatorių, pats tapo Kordobos emiru, vėliau kalifu. Jis ir jo įpėdiniai išmintingai valdė Ispaniją 300 metų. Jie sukultūrinio kraštą, pristatė daug puikių architektūrinių pastatų, kaip pav. Alhambra, Alkazaras ir kiti, kuriais ir šiandien turistai grožėjasi. 1031 m. pasibaigus Rahman dinastijai, įsigalėjo Maroko almoravidai, kurie sukūrė didelę imperiją apimančią ir šiaurės Afriką. Ispanijos atkariavimas (reconquista) tęsėsi porą šimtmečių, kol susijungė Aragono ir Kastilijos karalystės į vieną, arabus ir maurus iš Ispanijos išstūmė (1492).

(Nukelta į 8 psl.)

SENO ŽEMAIČIO ATSIMINIMAI (13)

Domas Burneikis

Telsių miesto lietuvių
juodžiausia diena

Vėliau, kai buvau Brevikių dvare žemės parceliavimo reikalais, prisiminėme su Narutavičium ir jo kalbą minėtame susirinkime. Ir dabar jis laikėsi tos pačios nuomonės, kad reikia ieškoti būdų geruoju tvarkyti tarpusavio santykius su lenkais, bet tik kaip lygus su lygiu.

- Bet lenkai nenori su mumis taikiai sugyventi, kaip lygus su lygiu. Jie nori mus pavergti! - sakau jam.

- O čia ir yra ta mus skirianti praraja ... - tarė jis.

Kartą, kaip pasukau į laukus rūšiuoti išparceliuotos žemės, kartu išėjo ir Narutavičius. Nuo dvaro sodybos nutolus, Narutavičius staiga ėmė eiti taip greitai ir tokiais dideliais žingsniais, kad aš bemačiau atsilikau per kelias dešimtis žingsnių. Pajutęs, kad atsilikau, jis sustojo ir palaukė, kol pasivijau.

- Kaip manai, pons Burneiki, juk mano pavardė tikriausiai nėra lietuviškos kilmės? - staiga paklausė mane, nes pietų metu buvome palietę lietuvių bajorų ir kitų pavardžių slavinimą.

I jo klausimą paaiškinau, kad Telsių aps. yra bene trys Naručiai (Narutis-Naras) naujakuriai, todėl ir jo pavardė greičiausiai yra kilusi iš Naručio.

- Ar tikrai?! - nustebo jis.

- Aš manau, kad taip, p. Narutavičiaus.

Atrodo, jis susimąstė, bet neatsakęs vėl nuėjo metriniais žingsniais, palikęs mane.

Daugiau to tauraus žmogaus nebesutikau.

Odabar - apie vieną nemažesnių ir liūdnesnių įvykių Telsiuose, prie Luokės gatvės pradžios.

Tai buvo 1919 m. pavasarį iš Luokės pranešė, kad į Telsius atvyksta Lietuvos kariuomenės dalinys su būsimuoju Telsių komendantu Zaleckiu priešaky. Trūkstų žodžių aprašyti, koks didelis buvo teliškių susidomėjimas ir džiaugsmas kartu. Zaibiškai visas miestas sužinojo tą naujieną. Prasidėjo spėliojimai, kokio dydžio tas dalinys. Vieni sakė, kad batalijonas, kiti manė, kad rota (kuopa), o kuklesni galvojo, kad Telsiams užtektų ir svodo (būrio). Tačiau daugumas buvo už daugiau, ne už mažiau! Jau gerą valandą prieš numatytą laiką teliškiai ėmė būriuotis Luokės gatvės pradžioje. Gaisrininkų orkestro dalyviai susirinko, nusišveitę, nusiblizginę dūdas. Visi įtemptai laukia. Netrukus pamatėme žingsniu atsilenkiant du ilgus vežimus. Orkestras susirikiavo, pasitikrino gaidas. Minia nerimo. Staiga iš pakalnės vaikai ėmė rekti: 'Anei visi girtil!'

Laukiančiųjų veiduose pasirodė liūdesys, bet mes vis dar netikime, kad taip galėtų būti. Tačiau greitai įsitikiname patys, kai vežimai priartėjo: dviejuose ilgose gardėse, šiauduose netvarkingai suvītę, gulėjo vienuolika uniformuotų vyrų su pačiu komendantu Zaleckiu. Pasidaro ir gėda, ir taip liūdna, kad net ašaros ėmė spausti krūtinę, o kai kurios moterys ir garsiai pravirko. Žmonės skirstėsi nuiliūdę ir susikrimtę. Aišku, apie sutikimo maršus nebebuvo nė kalbos. Orkestrantai bematant dingo. Tai buvo mūsų, Telsių miesto lietuvių, juodžiausioji diena. Tą vaizdą matau taip aiškiai, kad, rodosi, tai atsitiko vakar ...

Vėliau sužinota, kad iš Luokės kariai išvyko blaivūs ir žvalūs. Tik privažiavus Biržuvėnų dvarą (Gurskio nuosavybė), Zaleckis isakęs sukti kėman. Čia mūsų jaunieji kariai ir buvę nugirdyti, net pačiam komendantui paraginant. Žmonės įtarė, kad tai padaryta tyčia, norint Lietuvos kariuomenę sukompromituoti jos laukiančių žmonių akyse. Zaleckis greitai buvo atšauktas iš Telsių. Vėliau buvo sužinota, kad jis atleistas iš kariuomenės ir paskirtas Šiaulių aps., bene Joniškio miškų urėdu.

Paskyrimą gavau 1919 m.

kovo 27 d. Telsių aps. igaliojimo pirmuoju padėjėju. Nuo tos dienos Z. Ūkio m-joje išdirbau iki 1944 m. sausio 4 d., kada pasitraukiau į vakarus (su kelių mėnesių pertrauka, kai buvau perėjęs į Finansų Komisariatą, kaip Skuodo miesto ir vls. mokesčių inspektorius). Vokiečių okupacijos metu dirbau Telsių aps. agronomo įstaigoje, sekretorium-buhalteriu. Apskrities agronomu buvo agr. Tautvydas, labai ramus ir malonus žmogus.

Telsių aps. Z.U.M-jos igaliojimo buvo paskirtas agronomas Vladas Kryževičius, Kumpikų dvaro savininkas - žmogus labai doras ir teisingas bet palinkęs Lenkijos pusėn. t.y. unijon su lenkais. Jo galvoje, viena Lietuva - kaip maža ir mineralinių turtų neturinti tauta - negalės išsilaikyti be Lenkijos. Taip pat jis buvo didelis žemės reformos priešinys. Jis - turbūt tais pačiais sumetimais - griežtai pasipriešino, kad aš būčiau paliktas Telsiuose, nes buvau karštas žemės reformos šalininkas ir nelabai palankus lenkams dvarininkams. Vietoje

manęs ministerijai pasiūlė Savickį nuo Kražių, didelį lenkomana. Aš buvau paskirtas Sedos apskrčiai, kuri buvo priiskirta Telsių igaliojimo sričiai. Tada buvau labai nepatenkintas ir nusiminęs, kad neleido pasilikti Telsiuose. Tačiau, kai nuvykęs į Sedą susipažinau su žmonėmis, džiaugiausi kad esu čia, o ne Telsiuose.

Išvykdamas į Sedą, turėjau gauti iš Kryževičiaus arklį ir vežimėlį. Paskutinę dieną jis pasikvietė į savo dvarą sekretorių Joną Vaicekuską ir mane. Iš čia turėjau vykti tiesiai į Sedą.

Rytmetį prie gyvenamojo namo prieangio sustojo didelis ir gražiai atrodantis širvas arklys, pakinkytas į labai seną vežimėlį. Salia vežimelio stovėjo žmogus, rankoje laikydamas botagą, ne arklį. Tuo, matyt, norėjo parodyti, kad arklys yra ramus ir protingas gyvulys, kuriuo galima pasitikėti.

Atsisveikinęs su šeimininku ir sekretorium, išsėdau į vežimėlį ir paraginau širvą bėgti iš kiemo. Bet jis - nė nepajudėjo! Ir net nepasidomėjo, kas ji ragina skubėti. Tik gerokai pamojavęs botagu širvis pajudėjo, tačiau jau labai mažais žingsniukais. Toks man skirtas arklio nejudrumas jau pačioje kelionės pradžioje pagadino nuotaiką. Ir toliau nepavyko man išjudinti širvuko į risteles, net ir nuo kalniukų leidžiantis kada jis taip rūpestingai laikė vežimėlį, kad rodėsi, jog jis

galvoja vežas labai trapų padarą ir bijo, kad tas padaras nesuirtų. Vargais-negalais tik pavakariais pasiekėme Sruojos tiltą ties Seda, per dieną nuvažiavę apie 29 kilometrus. Nuo čia, savo mielą kelionės draugą palikęs Plinkšių dvaro eigučio globoje, kelionę į Sedą baigiau pėsčias. Si kelionė beveik prilygo ankstyvesnei kelionei į Kauną ...

Važiavau į Sedą kaip į ištremimą. Visą tą - palyginti neilgą - kelią tik ir tegalvojau apie savo atsakingas pareigas: ar pajėgsiu tinkamai atlikti tai, kas man patikėta? O arklys-tinginys tą mano nuotaiką dar labiau slėgė. Savo portfelėje teturėjau labai mažai instrukcijų ir aplinkraščių, o ir tie patys, kaip vėliau pasirodė, dažnai netiko vietos sąlygoms. O darbų buvo daug ir įvairių, ir vis susijusių su kienu nors nuosavybe.

Seda pasirodė panašus miestas, kaip ir daugelis mūsų krašto miestų ir miestelių: su aikšte-turgaviete viduryje, apsupta iš visų keturių pusių daugiausia medinukų namelių su išsišovusiais į aikštę prieangiais-gonkeliais ir priklausančių išimtinai žydams. Pačiam aikštės vidury stūksojo vieno aukšto, žemas ir ilgas - kadaise buvęs baltas, o dabar jau murzinai gelsvas - mūrinis namas, kuriame buvo bene dvidešimt krautuvių, taip pat priklausančių žydams.

(Bus daugiau)

ISLAMO KARAI...

(Atkelta iš 7 psl.)

Bagdado kalifatas

Abasidai paveldėję milžinišką imperiją nebeturėjo kur jos plėsti, nes jos ribos rytuose atsirėmė į Kiniją, o vakaruose į Atlantą. Bagdade vyravo persų ir graikų kalbos ir kultūros. Aukštai išvystytas mokslas, menas, architektūra neturėjo sau pavyzdžio. Toji persų-arabų kultūra ir civilizacija per Bizantiją ir Ispaniją nukeliavo į Vakarų Europą, kuri valdant Karoliui Didžiajam buvo dar toli atsilikusi.

Savo galybės ir klestėjimo zenitą Bagdadas pasiekė valdant kalifui Harun al Rašid 786-809. Po jo valdymo imperija pradėjo silpnėti. 1258 m. ją užkariavo mongolai (Hulagu), vėliau Egipto mamelukai (Bai-bar) ir turkų seldžiukai (Tugril). Per tą laiką Bagdado kalifai valdė kaip vasalai, kol 1517 m. buvo įjungti į Otomanų imperiją. Bet Bagdade visą laiką žibėjo paaukuoti kupolai, minaretai, kolonadomis apvesti kiemai. Kalifo rūmuose ir haremuose vyko puotavimai, linksmybės ir "tūkstantis ir viena naktis"...

Dabartinis kalifas Sada-Husein sumanė atstatyti kadaise buvusią Bagdado garbę ir galybę. Bet istorija nesikartoja, o atėjus savo laikui, galingiausios imperijos griuva...

1982 METŲ KELIONĖS

KELIONĖS Į LIETUVĄ:

Maskva — Vilnius — Maskva

Iš New York/Boston

Iš Chicagos

\$1130.00

\$1285.00

Gegužės mėn. 23 d., birželio mėn. 13 d.

liepos mėn. 4 d., liepos mėn. 25 d.,

rugpiūčio mėn. 22 d.

16-kos dienų kelionės:

Gegužės mėn. 9-24 d.

Maskva — VILNIUS — Ryga —

Leningradas — Helsinkis

\$1180.00

\$1335.00

Birželio mėn. 20 — liepos mėn. 5 d.

Maskva — VILNIUS — Ryga —

Leningradas — Helsinkis

\$1395.00

\$1550.00

Liepos mėn. 18 d. — rugpiūčio mėn. 1 d.

Maskva — VILNIUS — Maskva —

Zurichas — Muenchenas — Zurichas

\$1580.00

\$1735.00

Rugpiūčio mėn. 8 d. — rugpiūčio mėn. 23 d.

Maskva — VILNIUS — Maskva — Roma

\$1495.00

\$1650.00

Rugsėjo mėn. 19 d. — spalio mėn. 4 d.

Maskva — VILNIUS — Ryga —

Leningradas — Helsinkis

\$1295.00

\$1450.00

KELIONĖ Į EUROPA — 15 dienų,

rugpiūčio 16-29 dienomis

Vokietija, Šveicarija, Italija ir Austrija

\$1405.00

\$1475.00

Registracija iki 8. m. birželio mėn. 10 dienos.

KELIONĖ LAIVU — 7 dienos,

gruodžio mėn. 4 d.

St. Maarten, Martinique, Barbados,

St. Lucia, Antigua, St. Thomas

Kainos nuo

\$1060.00 iki \$1265.00

"World Renaissance" laivas; registracija iki spalio 1 dienos

KELIONĖ Į KINIJĄ — 21 d., spalio 9-29 d.

3 naktys Tokio, 3 Pekine, 2 Wuxi, 1 Soochow,

Kaina iš San Francisco

3 Shanghai, 2 Kweilin, 1 Canton, 4 Hong Kong

\$2960.00

VISOS KAINOS PAŽYMĖTOS VIENAM ASMENIUI — gyvenant dviese kambaryje. NEDELSKITE REGISTRUOTIS! PRAŠOME KREIPTIS DĖL BROŠIŪRŲ APIE VISAS ŠIAS KELIONES — TUOJ ATSIŪSIME!!!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Telephone: (312) 238-9787

Visos kainos gali keistis dėl skridimų kainų pasikeitimo ir dolerio svyravimo.

Lietuvos pogrindyje išeinančiame laikraštyje "Aušra" Nr. 28, 1981 m. rugsėjo mėn., kuris tik dabar pasiekė laisvąjį pasaulį, A. Žuvinčas rašo:

(Pradžia pr. numery)

Mes kaltiname rusus už daugybę represuotų lietuvių, vergavusių Vorkutos, Karagandos, Krasnajasrsko ar Kolymos lageriuose. Tuomet reta lietuvių šeima nebuvo paliesta okupantų teroro.

Nebuvo nieko lengviau, kaip įkišti žmogų už grotų. Daug žmonių tapo skundikų aukomis ir labai dažnai be jokio pagrindo. Valdžia skatino skundikus. Vieną žmogų įskundęs skundikas būdavo verčiamas skusti toliau, nes už tylėjimą jam irgi būdavo grasinama. Taip gimė "stukačiai" — saugumo informatoriai, šnipeliai. Kokią žalą jie atnešė mūsų tautai — sunku įsivaizduoti. Ne veltui partizanai juos negailestingai naikino. Dar ir dabar tarybinė spauda lieja ašaras dėl "buržuazinių nacionalistų" iššudytų naujakurių šeimų. Netiesa, juos žudė ne dėl to, kad jie naujakuriai, o dėl to, kad, nors ne kartą perspėti, jie ir toliau įdavinėjo saugumui žmones. Bet, reikia pripažinti, kad ir partizanų sprendimai ne visada buvo pagrįsti.

Mes kaltiname rusus, kad 1947 m. jie vėl pradėjo Lietuvoje masinius trėmimus į Sibirą. Vežami buvo ne nusikaltę Tarybų valdžiai, o "potencialūs priešininkai": nepriklausomybės laikų tarnautojai, inteligentai, prekybininkai, nespėti išvežti 1941 m., darbštesni, sumanesni ir turtingesni ūkininkai. Tremiama buvo šeimos — su vaikais ir seneliais. Ištuštėjo daug Lietuvos kaimų, o Tomsko, Krasnojarsko ar Irkutsko sričių kaimeliai ir miesteliai pasipildė naujais gyventojais...

Mes kaltiname rusus, kad jie represavo dešimtadalį Lietuvos gyventojų — apie 300,000 žmonių.

Mes kaltiname rusus, kad savo nelemta kolektyvizacija jie beveik sunaikino Lietuvos ekonomiką pagrindą — žemės ūkį. Galbūt kolektyvizacija buvo tikslinga kur nors Urale ar Kazachijoje, tačiau Lietuvoje ji nepasiteisino. Nuo kolūkių įkūrimo praėjo daugiau, kaip 30 metų — pakankamai laiko padaryti išvadas. Nežiūrint gana aukšto mechanizacijos lygio, nežiūrint taikomų pažangiosios agrotechnikos laimėjimų, kolūkiai neduoda ir neduos tiek, galėtų duoti toks artimas ir suprantamas lietuviui žemdirbiui ūkininkavimas, paremtas privačia iniciatyva.

Lietuvos kaime sparčiai mažėja žmonių; greit ten

gyvens vieni seniai. Kas kaltas? Rusiškoji kolektyvizacija!

Mes kaltiname rusus lėtu, bet nuolatiniu mūsų krašto rusinimu, mūsų tautos asimiliavimu, palaipsniui lietuvių kalbos išstūmimu. Sovietams, bebaigiantiems surusinti mūsų sesę Latviją, Lietuva, su jos palyginti mažu kitataučių procentu, yra kaip krislas akyje. Spartesniai asimiliavimui tarnauja "komunistinės" arba "komjaunuoliškos" statybos. Lietuvai reikalingos kaip vežimui penktas ratas, pavyzdžiui: Mažeikių naftos perdirbimo įmonė, Ignalinos atominė elektrinė, kur beveik visi dirbantieji — ateiviai iš rytų. Čia įsikurdami ir sudarydami mišrias šeimas, jie mažina lietuvių procentą.

gus galėtų arba pritarti, arba nepritarti dabartinei linijai, žmogus verčiamas žaisti idiotišką rinkimų žaidimą, kur iš vieno kandidato turi būti išrinktas vienas kandidatas į deputatus... Tarybų Sąjunga uoliai gina kovojančias dėl laisvės Afrikos, Azijos, Lotynų Amerikos tautas, bet žiauriai susidoroja su kitomis kovojančiomis už tą pačią laisvę tautomis.

Ar gali ramiai žiūrėti į rusus ukrainiečiai, armėnai, gruzinai, azerbaidaniečiai, po Pirmo pasaulinio karo atstatę savo nepriklausomybę, bet jiems, nespėjus pajusti laisvės skonio, buvo vėl ginklu sugrąžinti į nepakenčiamą Rusijos imperiją ir šį jungą velka iki šiolei?

Ar gali į rytus ramiai

mėję jau siautės rusų baudėjai?

Buvo laikas, kai mes su lenkais nesutardavome ir turėdavome konfliktų. Dabar viskas nuėjo į užmarštį. Mūsų tauta gal net su pavydu įdėmiai seka, kas vyksta mūsų pietinių kaimynų žemėje. Mes neabejojame: kovoje už laisvę, už savo tautos orumą lenkai nužengė toli į priekį, daug toliau ne tik už mus, bet ir už kitas Rytų bloko šalis. Mes iš lenkų galime pasimokyti vienybės ir ryžto, siekiant užsibrėžto tikslo. Tad mes lietuviai iš visos širdies linkime, kad šitos išdidžios tautos neišstiktų vengrų ir čekoslovakų likimas.

Ar gali pasaulis ramiai žiūrėti į rusus, kurie paskutinius 36 metus buvo vie-

kaitą ir mes, lietuviai!

Reikia manyti, kad svarbiausių kaltininkų — tų sukriošusių, bet nepaprastai agresyvių senių nebus: vienus griebis infarktas, o kiti perkas mažytę ampulytę... Kalitnamųjų suole sėdės jaunesni ir žemesni, na, sakysim, kaip mūsų Nikolaus Dybenka.

Keleta žodžių apie Dybenką. Jo ukrainietiška pavardė tiksliai apibūdina žmogų. Jos šaknyje yra rusiškas žodis "dyba", reikškęs — kankinimo įrankis, kankinimo stalas. Tai viduramžiais naudotas prietaisas, ant kurio paguldžius žmogų, galima buvo iškepti ant lėtos ugnies, sulaužyti kaulus, ketvirčiuoti. Reikia manyti, kad Dybenkų giminės pradininkas kažkada buvo budelis, kaip ir jo ainis, Nikolajus. Tik pirmasis kankindavo pavienius pasmerktuosius, o antrasis — visą tautą.

Busimasis procesas — ne vien nugalėjusios pusės susidorojimas su nugalėtųjų vadeivomis. Tai rusų tautos — nusikaltimų vykdytojos apsivalymas, jos žmogiškojo orumo sugrąžinimas.

1981 m. pradžioje Vakarų radijas papasakojo apie Aleksandro Solženycino pareiškimą, kur jis teigia, jog pati pirmoji ir pati didžiausia bolševizmo auka yra pati rusų tauta, todėl ją kaltinti dėl bolševizmo nusikaltimų esą negalima. Šiai minčiai pritarti galima tik iš dalies. Mes žinome, kad bolševikai, kovodami dėl valdžios nesigailėjo nei svetimų, nei savų — rusų. Svarbiausia: ar rusų liaudis priėmė tą bolševizmo doktriną, — naikinti, nesiškai su priemonėmis, visa, kas neatitinka tos doktrinos, ar ją atmetė?

Tikslų atsakymą gali duoti kita Vakarų radijo laida, kur buvo skaitomas akademiko Sacharovo žmonos Elenos Boner pasakojimas apie jų šeimos vargus ir persekiojimą Gorkyje, į kur jie buvo ištremti. Elena Boner pasakoja, kad Gorkio mieste, trūkstant maisto produktų ir būtiniausių prekių, žmonės labai daug laiko praleidžia eilėse. Bet kada eilėje kas nors užsimena apie Lenkiją ir jos streikus, tuojau pat pasigirsta šauksmai: "Įkirsti lenkams! Pamokyti lenkus!" Kitokių nuomonių eilėje neišgirsi. O juk eilėje stovi šaltkalviai ir buhalteriai, siuvėjai ir valytojos. Partiniai bosai ir nemenklaturiniai darbuotojai eilėse nestovi! Ir, antra, lenkų streikų tikslas — pagerinti šaltkalvių ir buhalterių, siuvėjų ir valytojų gyvenimo sąlygas, kad jiems nereikėtų dėl paprasčiausios prekės gaišti valandų valandas eilėje!

(Nukelta į 10 psl.)

MES KALTINAME RUSUS

(2)

Rašo Lietuvos pogrindžio laikraštis "Aušra"

Spartesniai rusų kalbos įsiviešpatavimui tarnauja liūdnai pagarsėję Taškento nutarimai, kuriais remiantis reikalaujama pradėti rusų kalbą dėstyti jau net darželinukams, mokyklose didinti rusų kalbos pamokų skaičių gimtosios kalbos sąskaita ir t.t.

Mes kaltiname rusus nuolatiniu tikinčiųjų teisių pažeidinėjimu. Nežiūrint reksmingų deklaracijų apie tikėjimo laisvę, "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika" jau net nebepajėgia surašyti visų pažeidimų.

Mes kaltiname rusus žmogaus teisių pažeidimais, dar niekur negirdėto masto KGB šnipinėjimo agentūros plėtimu, nežabota čekistų savivale, nuolatiniu persekiojimu tų, kurie išdrįsta viešai reikalauti, kad būtų laikomasi Konstitucijos, įstatymų, tarptautinių susitarimų. Balys Gajauskas, Viktoras Petkus, Antanas Terleckas, Vytautas Skuodis ir dar daug kitų — vadinami žmogaus teisių gynėjais, bet teisingiau juos būtų pavadinti tarybinių įstatymų ir tarptautinių susitarimų gynėjais, jiems reikėtų statyti paminklus, tuo tarpu jie suimami, teisiami ir išvežami toli nuo Lietuvos jų tėvų ir brolių prieš keliasdešimt metų pramintais takais...

Mes kaltiname rusus, kaltiname Tarybų Sąjungą, kad ji mūsų tautai neduoda apsisprendimo teisės, vietų tikrų rinkimų, kur žmo-

žiūrėti suoliai — pirmoji Molotovo-Ribbentropo sandėrio auka? Ar gali nedegti neapykanta rusams sūnūs ir anūkai tūkstančių suomių karių, kritusių nelygioje kovoje prieš amžiną pavergėją?

Ar gali ramiai žiūrėti į rusus vengrai, kurių tėvynė 1956 m. kaip ir 1848 m. plūdo krauju nuo rusų ginklo vien todėl, kad jie norėjo eiti savo keliu, pasirinktu pačių, o ne išmeltu iš galingo pavergėjo?

Ar gali ramiai žiūrėti į rytus vokiečiai, kurių tėvynė dirbtinai suskaldyta, o vienintelė kliūtis, trukdanti vėl susivienyti — Kremliuje? Rytprūsiai paskelbti Rusijos sritimi, nors į šį derlingą, puikiai sutvarkytą kraštą rusai niekada neturėjo jokių teisių.

Ar gali ramiai žiūrėti į rusus čekai ir slovakai, kurių žmogiškąjį orumą 1968 m. savo vikšrais pamynė okupantų tankai?

Ar gali be prakeiksmo žiūrėti į šiaurę didvyriškasis Afganistanas, kurio kalnai ir slėniai užlieti išdidžiųjų tėvynės gynėjų gynėjų krauju, kur okupantams, nežiūrint jėgos persvaros, žemė dega po kojomis?

Ar gali ramiai žiūrėti į rytus mūsų kaimynai lenkai, virš kurių lyg Damoklo kardas pakibusi rusų intervencijos grėsmė? Dievas žino, gal, kai šios eilutės bus spausdinamos, Lenkijos žė-

minteliai šaltojo karo, įtempimo ir netikrumo rytdiena kaltininkai?

Ar gali pasaulis ramiai žiūrėti į rusus, kurie dėl savo seniai susibankrutavusios ideologijos, iš kurios paslapčia šaiposi net aukšti partijos pareigūnai, kuria dar tiki gal tik vidurinių mokyklų mokinukai, visai nematę gyvenimo, gali nedvejodami patys save ir visą žmonių sunaikinti branduolinėje ugnyje?

Antrajam pasauliniam karui pasibaigus, šalių-nugalėtojų atstovai Niurnberge po kruopelytę surinko visus nacių nusikaltimus, juos surašė, nufilmavo, apklausinėjo dešimtis tūkstančių liudininkų ir pateikė svarbiausiems Trečiojo Reicho nusikaltėliams. Niurnbergas — nacizmo lopšys, todėl neatsitiktinai jis parinktas Tautų teismo vieta.

Leningradas — bolševizmo lopšys, todėl naujasis Tautų teismas turės vykti tik čia. Beje, kaip tuomet šis miestas vadinsis — PETERSBURGAS, PETROGRADAS ar dar kaip nors kitaip — nežinia, bet jis tikrai nesivadins vardu žmogaus, davusio impulsą kruviniausiam pasaulio istorijoje eksperimentui — bolševizmui.

Koks nors Ivanovas ar Sidorovas, perskaitęs šias eilutes, nusikvatos: "Na, jei galit, pradėkite procesą..." Liaudis sako: juokiasi tas, kas juokiasi paskutinis. Žinokite, Leningrado procesas bus. Jam pateiksime sąs-

MES KALTINAME RUSUS...

(Atkelta iš 9 psl.)

Šis nedidelis epizodas ir duoda atsakymą: rusų liaudis priėmė bolševizmą ir kartu su vadovybe atsako už jo nusikaltimus! Todėl Leningrado procesas reikalingas ir jai.

Didžioji vokiečių tautos dalis tikėjo Hitleriu, ėjo paskui jį ir guldė galvas visuose vokiečių sukelto karo frontuose. Niurnberge proceso metu ta pati tauta, pamaciusi į kokią nuodemės ir niekšybės bedugnę įstūmė ją tas pakvaišęs maniakas, pasibaisėjo ir nacizmo atsisakė visiems laikams. Nacizmas dar gali gimti kurioje nors kitoje šalyje, bet Vokietijoje — ne!

Tiesa, dar kartais tarp vokiečių pasireiškia vienas kitas besiilgis nacizmo, kietos fiurerio rankos, bet visą tautą vesti paskui save jiems jau nebelemta... Beje, tokie nacizmo "mohikantai" — tikras lobis tarybinams raševoms: jeigu nebūtų jų, pusė tarybinių žurnalistų-tarptautininkų liktų be darbo. Tad nenuostabu, kad pastarieji dažnai iš musės padaro dramblį.

Rusas — nepaprastai plačios natūros žmogus. Ko nors ėmėsis, jis negali sustoti pusiaukelėje ir tinkamai įvertinti savo poelgių. Jei jis ką nors myli, tai tam žmogui nusivilkęs atiduos paskutinius marškinius, atiduos paskutinį kšni. Jei ko nors neapkenčia — nėra baisesnio žmogaus. Rusas labai patiklus. Jį lengva suagituoti kokia nors idėja, ir absurdiška. Įtikėjęs į ją, jis eis akiai, dėl jos lengvai aukos net savo gyvybę.

Jei rusas sugalvos užgrobti svetimą šalį, jis nežino žodžio "gana". Pavyzdys — Sibiro užkariavimas. Jermakui, Timofejevičiui pradėjus šio niekam nepriklausančio krašto užkariavimą, rusas ėjo ir ėjo į rytus be kelių, be žmonių, nebodamas žvėrių ir baisios žiemos, kol jiems kelią pastojė natūrali kliūtis — Ramusis vandenynas. Rusai suprato, kad valdyti tokį neapbrėpiamą, nepaprastai atšiaurų klimato kraštą — beprotybė, kad viena tauta niekada nepajėgs įsisavinti ir apgyvendinti tokių svaiginančių platybių, bet, nežiūrint į tai, dar sėdo į laivus ir, perplaukę vandenyną, prie savo imperijos prisijungė Aliaską, kurią vėliau pardavė jaunam kylančiam milžinui — Jungtinėms Valstijoms.

Tad tuo rusų charkaterio ekscentriškumu, polinkiu į maksimalizmą ir galima paaiškinti tuos kalnus nusikaltimų, kuriuos įvykdė rusai asmenų, tautų ir visos žmonijos atžvilgiu.

Bet rusas iš prigimties yra geraširdis, linkęs padė-

ti kitam ir jam nėra svetimas teisybės jausmas. Pamatęs tuos kraują stingdančius nusikaltimus, tuos dešimtis milijonų nužudytų ir nukankintų kalėjimuose ir lageriuose, jis supras, kad tauta, išauginusi Puškiną ir Turgenevą, Dostojevskį ir Tolstojų, Mendelevą ir Gagariną, Solženyciną ir Sacharovą, negali eiti keliu, kurį nutiesė Dzeržinskis ir Stalinas, Ježovas ir Jagoda, Berija ir Andropovas.

Tuoju po proceso turi būti suteikta apsisprendimo teisė visoms be išimties Rusijos pavergtoms tautom.

Sibiro problema. Šis pasiūlymų turtų kraštas, galėjęs suteikti jį valdančiai šaliai neribotas galimybes vystyti savo ekonomiką, kelti šalies gyventojų gyvenimo lygį, prisidėti prie pasaulinės ekonomikos vystymo, iš tikrųjų paverstas katorgos, trėmimų, nežaboto žmogaus išnaudojimo ir pažeminimo, kančių ir praeiksmų vieta. Čia kaip niekur kitur daugiausiai pralietas ašarų, prakaito, įvykdyta šlykščiausių nusikaltimų, labiausiai pamintas žmogaus orumas. Todėl teisybė reikalauja, kad jis būtų atimtas iš savo netikusio šeimininko ir perduotas SNO žiniai, neperduodant jo kokiai nors vienai ar kelioms šalims.

Daugelyje pasaulio šalių žmonės skursta dėl nedarbo, neturėdami galimybės panaudoti savo gabumus, kęsdami nuo gyventojų pertekliaus. Tad jie galėtų keltis į šitą tuščią neapgyventą

VIS DAR PRISIMENAME VASARIO 16 MINĖJIMĄ

Lietuviškose kolonijose, šių metų, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo šventės minėjimai, pasibaigę ir baigiami pamiršti. Tačiau Omahoj, dar ir šiuo metu, dažnai, visų pakalbama, apie gražius, šventės minėjimo, išpūdžius.

Omahos LB Valdyba, vasario mėn. 14 d. suruošė skirtingą, negu, kad iki šiol būta, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimą. Šventės minėjimas, buvo gerai organizuotas ir pasigėrėtinais pravesas. Tai buvo, ne praeities sentimentų kartojimas, o tikros šventės — Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo

dintą kraštą, čia įsikurti ir panaudoti visas proto ir rankų jėgas. Sibiras su savo energingais persikėlėliais — pionieriais, su neišsenkančiais gamtos turtais, su jo potencinėmis galimybėmis su laiku galės konkuruoti net su JAV.

Suprantama, rusams bus skaudu netekti krašto, kurį jie visą laiką rusiškai. Tik ar nors kartą rusas paklausė savo agresijos aukos — ar jai ne skaudu?...

Mes, lietuviai, tikime, kad ši nelaiminga tauta, atgavusi savo orumą, pasuks tiesos, teisingumo, taikos ir pažangos keliu, įneš savo indėlį į geresnio, šviesesnio pasaulio kūrimą!

A. Žuvinas

OMAHOS LIETUVIAI

minėjimas, tokiose sąlygose, kokiose mes esame.

Šventės išvakarėse, vasario mėn. 13 d. vakare, buvo suruoštas šaunus susipažinimo vakaras su svečiais ir tautinių šokių grupės "Rūta" šokėjais, iš Colorado. Taip pat — svečiais iš Kansas. Susipažinimo vakaras, paliko gražiausius išpūdžius ne tik jaunimui, bet ir vyresniesiems. Džiugino akį gausus, puikaus jaunimo, susibūrimas, jaunatviškas linksmas ir kultūringas jų bendravimas. Mezgėsi pažintys, tarp Omahos "Aušros", Colorado "Rūtos" ir Kansas lietuvių, kurių dauguma, jau 4-tos kartos, Amerikos lietuvių vaikai.

Vakaro metu, niekados nepavargstanti, LB pirminko žmona, Laima Antanėlienė, su savo nuoširdžia padėjėja Irena Starkevičienė, lepino svečius, vaišindamos skaniais cepeliniais. Šios darbščios ponios, jau ne vieną kartą, ėmėsi nelengvo darbo "cepelinų pramonės" ir maitino parengimų lankytojus, kad papildžius ištuštėjusį bendruomenės iždą. Už tai, minėtoms ponios, tenka didelė padėka.

Vasario mėn. 14 d. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas, prasidėjo pamaldomis bažnyčioje. Choras "Rambynas" vad. Alg. Totilo, bažnyčioje ir minėjimo metu, salėje, pasirodė, labai pasigėrėtinais. Paskaitai, minėjime buvo pakviestas advk. D. Žemaitis iš Kansas, kuris yra trečios kartos, čia gimęs lietuvis, didelis savo protėvų žemės mylėtojas.

Nežiūrint sklandaus minėjimo pravedimo ir gražios programos, didžiausias ir gražiausias programos deimantukas, buvo Denverio tautinių šokių grupė "Rūta". Pilnutėlė salė publikos, ilgais plojimais ir ovacijomis, reiškė susižavėjimą ir padėką šokėjams ir jų energingai vadovei Antaninai Bulotienei. Po malonių visų įvykių, jau praėjo keletas savačių, bet vis dar pakalbama, apie šaunų, pilną jaunatviškos dinamikos, profesionališką, Colorado "Rūtos" pasirodymą Omahoje. Girtinas ir džiuginantis reikalas, kad LB pirm. Algimantas Antanėlis, lietuviškos išeivijos veikloje, paėmė naują ir atrodo gerą kryptį. Užmezgė ryšius su kitomis lietuvių kolonijomis ir nori draugiško bendradarbiavimo.

Nuo 1981 m. Vasario 16-tosios šventės, užmezgė broliški ir draugiški ryšiai, tarp Omahos ir Kansas lietuvių. Jau 1981 m. rugsėjo mėn. 27 d. Omahos LB valdybos dėka, apie du šimtai Omahiečių, dalyvauja, Kansas miesto, pirmame lietu-

vių suruoštame festivalyje. Čia pamaldose gieda Omahos "Rambynas", o festivalio aikštėje, ant didžiulės platformos, šoka Omahos tautinių šokių grupė "Aušra", žavėdama tūkstantinę amerikiečių minią, puikiai atliekamais šokiais.

Reikia tikėtis, kad ir toliau Omahos lietuviškos veiklos keliu. Reikia manyti, kad su jaunimu ir per jaunimą, Omaha suartės ir su Colorado lietuviais. Jau pastebėjome, kad toks bendravimas įneša daug naujovės, gražių idėjų, priduoja energijos bendruomeninėje veikloje, o taip pat riša lietuvių prie lietuvių.

Tad, vardan lietuvių išlaikymo šiame svetingame krašte, težydi mūsų tarpe draugystė, brolybė ir vienybė.

MOTERŲ VEIKLA

Omahos lietuvių moterų klubas jau keletas metų gražiai reiškiasi visuomeninėje veikloje. Visur, kur tik reikalinga moteriška ranka, jos yra prašomos pagelbėti. Moterys, niekados neatsisako padėti, ne tik darbu, bet ir aukomis. Visados mielai prisideda prie visuomeninių reikalų ir darbų. Reikia pasidžiaugti, kad jos, per savo darbštumą turi neišsekamą šaltinį, Klubo iždą. Iš kurio reikalui esant gali daugiau ar mažiau paaugti įvairiems bendruomeniniams, tautiniams ir spaudos reikalams. Kas metai, jos taip ir daro.

Neminint nemažų ankstyvesnių aukų, pereitų metų pabaigoje klubas paaugko 1000 dol. knygos leidimui "Omahos lietuviai". Šių metų pradžioje, skirstydamos aukas, Tautos Fondui ir Lietuvos Bažnyčios Kronikos leidimo reikalams paaugko po 50 dol. Kad ir mažesnia auka, nepamiršta ir mūsiškoji spauda: Dirva, Draugas, žurnalas Moteris, Laiškai Lietuviams ir Laisvoji Lietuva.

Prieš Kalėdas klubas praturtėjo, dar viena akademike. Aktyvi klubo narė Dana Sulskienė baigė Nebrasos Universitetą Omahoje. Naujoji akademikė buvo viena iš klubo steigimo organizatorių. Šiuo metu, dviejų metų valdybos kadenciją baigia pirm. Irena Metz, Joana Lizdienė, Dana Drazdienė, Katryna Rūkienė ir Jadvyka Povilaitienė.

★

• Omahos lietuvių choras "Rambynas", kuriam vadovauja Alg. Totila ir tautinių šokių grupė "Aušra", taip pat yra aktyvūs ir progresyvūs veiksniai Omahos lietuvių kultūrinėje veikloje. Š. m. gegužės mėn. 23 d. "Rambynas", savo iniciatyva yra pakvietęs Kanados Hamiltono "Aidą", kuris duos koncertą lietuvių kolonijai. (jp)

KELIONĖS Į LIETUVĄ — 1982

Speciali 17 dienų kultūrinė ekskursija su 11 dienų Lietuvoje, 3 Leningrade, 2 Maskvoje. Ši ekskursija skiriama universitetų studentams susipažinti su Lietuvos kultūrinio ir artistinio gyvenimu. Birželio 17-ilepos 3\$1,679.

16 DIENŲ EKSKURSIJOS

balandžio 28-gegužės 13	\$1,599
rugsėjo 15-30	\$1,599
gruodžio 21-sausio 4	\$1,549
Kellonėj: Varšuvoj 2, Vilniuj 6, Rygoj 4, Frankfurte 1.	

11 DIENŲ EKSKURSIJOS

gegužės 12-22	\$1,229
birželio 2-12	\$1,229
rugpjūčio 18-28	\$1,229
rugsėjo 1-11	\$1,229
Kellonėj: Varšuvoj 2, Vilniuj 6, Frankfurte 1	

gegužės 27-birželio 5	\$1,229
ilepos 22-31	\$1,289
spalio 7-16	\$1,199
Kellonėj: Maskvoj 1, Vilniuj 6, Leningrade 2	

Ekskursijų kainos bazuojamos pagal lėktuvų kainas su Lufthansa iš Bostono ir New Yorko arba Finnair iš New Yorko. Visos mūsų ekskursijos yra palydimos prityrusių palydovų iš mūsų įstaigos. Vietų skaičius ribotas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, MA 02168
(617) 969-1190

Daromi giminių iškviatimo dokumentai

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

TAUTINIS AKADEMINIS SAMBŪRIS REMIA PEDAGOGINĮ INSTITUTĄ

Lietuvių tautinio akademinio Sambūrio narių susirinkimas įvyko kovo 25 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Sueigą atidarė ir pravedė valdybos pirm. Antanas Kalvaitis, o sekretoriavo Ignas Andrašius. Sueigoje dalyvavo ir pranešimą padarė Pedagoginio lituanistikos instituto neakivaizdinio skyriaus direktorius, žurnalistas ir redaktorius Mykolas Druga.

Susikaupimo minute pagerbti amžinybėn iškeliavę Sambūrio nariai: Aleksas Siliūnas ir agr. Vilius Žirgulevičius. Praėjusio susirinkimo protokolą perskaitė Jonas Grigaitis. Pirmininkas A. Kalvaitis savo pranešime pastebėjo, kad Sambūris, kad ir turėdamas nedidelį skaičių akademikų, savo egzistenciją pateisina, nes remia Pedagoginį lit. institutą moraliai ir materialiai. Nuo 1965 metų institutui sutelkta ir įteikta apie 15,000 dol. Pastaruoju metu įteikiama 1,000 dolerių metinė duoklė. Džiugu, kad mirusių rėmėjų vietą užima jų artimieji, būtent: vietoje A. Siliūno auką įteikė jo žmona Ona, o vietoje V. Žirgulevičiaus — jo draugas, testamento vykdytojas agr. A. Šantaras.

Iždininkas Stasys Vidmantas pranešė finansinę padėtį, dėkojo instituto rėmėjams. Kontrolės komisijos aktą perskaitė Jonas Grigaitis (kiti nariai: Juozas Andrašius ir Juozas Žemaitis) ir išreiškė iždininkui padėką už tvarkingą ir pavyzdinę kasos tvarkymą.

Valdyba ir kontrolės komisija perrinkta ta pati. A. Kalvaičio teigimu Sambūriui priklausyti ir dirbti yra malonu, nors valdybos nariams pirmiesiems tenka atsiskirti su šimtaine, skirta pedagoginiam lituanistikos institutui.

Mykolas Druga pasiūlydžiaugė Sambūrio veikla ir padėkojo už teikiamą paramą. Neakivaizdinis skyrius tarnauja po pasaulį išsibarsčiusiems lietuviams. Tokių klausytojų buvo apie 30, bet baigė tik trys. Reikia išklausti 18 kursų, bet studijuojantiems ir kartu dirbantiems pritrūksta laiko. Šiuo metu yra aktyvūs 9 kursantai. Institutas, vadovaujamas rektoriaus prof. dr. Jono Račkausko, gražiai tvarkosi ir plečiasi. Turi gerų vaizdinių ir fonetinių priemonių. Dėsotomos paskaitos įrengiamos į vaizdajuostes, kuriomis galės naudotis ir toliau gyvenantieji studentai,

tik reikės įsigyti priemones.

Sambūrio valdybą sudaro: pirm. — Antanas Kalvaitis, vicepirmininkai — Stasys Virpša ir Alfonsas Pimpė, kasininkas — Stasys Vidmantas, sekretorius — Ignas Andrašius.

VAKARIENĖ — KONCERTAS

Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų Chicago rėmėjos, vadovaujamos nepailsamos visuomenininkės Marijos Rėmienės, kiekvienais metais suruošia koncertą vakariene. Šis rėmėjų renginys įvyko š. m. kovo 28 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Pradėjo pamaldomis tėvų jėzuitų koplyčioje. Šv. mišias atnašavo ir apie vienuolių reikšmę bei pasaulikimus pamokslą pasakė vysk. Vincentas Brizgys.

Po pamaldų, pilnoje didžiojoje salėje, susirinkusius seselių rėmėjus bei geradarius pasveikino M. Rėmienė ir supažindino su atvykusiomis seselėmis: Putnamo centrinio skyriaus vyresn. ses. Margarita, Matulaičio namų vyresn. ses. le Paule ir vilos Marija vyresn. ses. le Palmyra. Maldą sukalbėjo kun. K. Trimakas. Putnamiečių seselių ir provincijolės Alojzos vardu (negalėjo atvykti, nes susilaužė ranką), padėkos žodį pasakė seselė Margarita. Geraširdžių rėmėjų pagalba pasistatė motiniškus namus ir įkūrė Dvasinio. Atsinaujinimo centrą. Čia vyksta paskaitos, rekolekcijos, suvažiavimai. Centras yra užimtas iki vasaros meto. Ieško pašaukimų, kad geriau galėtų patarnauti lietuviams. Seselės išlaiko senelių namus, organizuoja vasaros stovyklas, leidžia Eglutę ir savo spaustuvėje spausdina mėnesinius mišiolėlius ir atlieka kitus spaudos darbus. Jų

Dalis svečių Putnamo seselių rėmėjų vakarieneje. Iš kairės dr. Augustina Šaulienė, Irena ir dr. Leonas Kriaučeliūnai ir (stovi) Putnamo centrinio namo ryšininkė ses. Margarita Bareikaitė.

veikla yra plati ir šakota. Šiuo metu yra pats lietuviškiausias ir gyvastingiausias moterų vienuolynas.

Po vakarienos, operos solistė Margarita Momkienė, akompanuojant muzikui Alvydai Vasaičiui, padainavo lietuviškų dainų ir operų arijų. Koncertą užbaigė puikiai Puccini Toscos arija. Susirinkusieji šiltai sutiko solistę ir nesigailėjo katučių, bet biso neišprašė. Rengėjos įteikė solistei rožių puokštę, o seselės apdovanojo solistę ir akompaniatorių atsivežtais Galdiko paveikslais.

M. Momkienė ir A. Vasaitis yra nuolatiniai seselių rėmėjai ir priklausomą honorarą paskyrė vienuolijos naudai.

M. Rėmienė pranešė, kad šį vakarą stambesnes aukas įteikė: J. ir Br. Veselkai 500 dol., St. Paškonienė 200 dol., A. ir V. Šauliai 100 dol., L. ir I. Kriaučeliūnai 100 dol., Apol. Kaminskienė 100 dol. ir kiti po mažiau.

Po koncertinės dalies, susirinkusieji vaišinosi kava ir dalinosi išpūdžiais. Vakarieneje tarp kitų dalyvavo

vysk. V. Brizgys ir gen. konsulė J. Daužvardienė. Norbertui Taruliui, švenčiančiam 80-tą gimtadienį, susirinkusieji sugiedojo ilgiausių metų!

Seselių rėmėjų įdėtos pastangos neša gerus vaisius.

ŽAIDIMŲ VAKARAS

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje, š. m. kovo 26 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose suruošė egzotišką vardu pavadintą — Monte Carlo Casino — žaidimų vakarą. Prie išdėstytų stalų ir kitų žaidimo įrengimų, susėdo jauni tvarkingai apsirengę jaunuoliai ir vadovavo žaidimams. Dailiai apsirengusios jaunos studentės sukinėjosi tarp lankytojų ir patarnavo svečiams. Atvykstantieji ir salėje esantieji svečiai buvo filmuojami. Atsilankė 200 jaunimo. Nesuklysiu parašęs, kad visų lankytojų 90% sudarė suaugęs jaunimas. Žaidimai užsitęsė iki antros valandos, bet nesimatė netvarkingo elgesio ar pasigėrusių jaunuolių.

Šį vakarą ruošė Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio jaunoji valdyba, ku-

riai pirmininkauja Linas Regis, talkinama energingojo filisterio Algio Modesto. Vakara reikia laikyti labai pasisekusiu ir sutraukusiu daug jaunimo. Rengėjai sveikintini už gerą ir tvarkingą suorganizavimą ir pravedimą. Daugiau panašių renginių!

PRANEŠIMAS

Šeštosios dainų šventės komitetas, vadovaujamas Vaclovo Momkaus, prašo visus chorus ar dainos vienetus, nedelsiant registruotis pas Joaną Krutulienę, 7355 So. Richmond, Chicago, Ill. 60629 (telefonas — 312-476-2929).

Šeštoji dainų šventė įvyks 1983 m. liepos 3 dieną Chicagoje, laike Antrųjų Pasaulio lietuvių dienų.

METINIS LTN NARIŲ SUSIRINKIMAS

Kovo 20 d. nuosavuose namuose įvyko Chicago Lietuvių Tautinių Namų narių 15-sis metinis susirinkimas. Jį pradėjo ir dariniai pravedė valdybos pirmininkas Jonas Jurkūnas, sekretoriavo — Aleksandras Traška.

Pereitų metų (1981, III. 21) susirinkimo protokolą perskaitė Juozas Žemaitis. Atsistojimu ir susikaupimu prisiminti metų bėgyje mirę nariai.

Valdybos darbus ir pačių namų finansinę būklę išsamiai referavo: valdybos pirmininkas Jonas Jurkūnas, iždininkas — Juozas Andrašius ir namų šeimininkas Bronius Kasakaitis.

Pirmininkas pranešė apie pereitą vasarą atliktą namų remontą — uždengtas naujas stogas, salėje išdažytos lubos, išpopieruotos sienos, įtiestas naujas kilimas, išplautos langų užuolaidos ir kt. smulkesni darbai. Remontu rūpinosi šeimininkas Bronius Kasakaitis ir jo pasitalkinti Antanas Šošė, Vi-

Svečiai Putnamo seselių rėmėjų vakarieneje Jaunimo Centre Chicagoje: B. Briedienė, B. Nainienė, Pasaulio Lietuvio red. B. Nainys, Dirvos bendradarbis Chicagoje Antanas Juodvalkis ir Ona Juodvalkienė.

J. Tamulaičio nuotr.

(Nukelta į 12 psl.)

CHICAGO

(Atkelta iš 11 psl.)

lius Hofmanas, Simas Paulius ir kt.

Kalbamo remonto dėlei, pereitais metais buvo ne-skirta, kaip tai anksčiau pora metų buvo daroma, jokių premijų. Šiais metais iš 1981 m. gautojo pelno direktorių taryba rado galimū vėl skirti premijas, po tūkstantinę Lietuvos Pasiuntinybės namo remontui ir gen. Lietuvos konsulatui, Chicagoje, Susirinkimas šį žingsnį sutiko džiugiais plomais.

Pirmininkas truputį ai-manavo, kad LTN neranda reikiamos jungties su mūsų jaunimu. Valdyboje jau kuris laikas šis tas daroma, bet vis dar nesurandama ryškesnis ėjimas. Neseniai jis turėjęs susitikimą su jaunuomene. Pasitarime pasikeista mintimis ir sutarta toliau aiškintis ir susitikti. Pirmininkas kvietė visus narius daugiau dėmesio šiam reikalui parodyti. Pir-miausia mirusių šių namų narių įpėdiniai turėtų persi-rašyti narystę savo vardu ir tuo būdu ateiti į narius.

Iždininkas paryškino LTN 1981 m. balanso atskiras sąskaitas ir jų įrašus bei dabartinį finansinį stovį. Reali LTN turto (namo ir sklypų plius inventorių) vertė daug didesnė negu knygoje rodoma. LTN jau tiek sutelkė pinigų, kad gali visas skolas apmokėti ir likti "cash"...

Namų šeimininkas jau arti dešimt metų be atlygi-nimo besirūpinas namo priežiūra, jo nuomavimu bei tarnybos personalu, pakartotinai pareiškė, kad menkėjant mūsų lietuvių, visuomeninei socialinei veiklai ir namų panaudojimas jų renginiams mažėja. Šei-mininkas baigdamas pranešimą pakartojo anksčiau pirmininko pareikštą padė-ką už didelę talką, pereitą vasarą dekoruojant namus visiems talkininkams, iš-

PAGERBTAS VINCAS TAMOŠIŪNAS

Vasario 21 d. šv. Antano parapijos patalpose susirin-kę šauliai ir svečiai pagerbė St. Butkaus šaulių kuopos pirmininką Vincą Tamošiū-ną ir atšventė jo 80-ją metų sukaktį. Šventės programą pravedė kuopos iždininkas Matas Baukys. Trumpą

skirtinai: Antanui šoše, Viliui Hofmanui ir Simui Pauliui.

A. Visockis, direktorių tarybos prezidiumo vardu, savo pranešime pareiškė, kad LTN yra geroje padėtyje ir stropioj vadovybėj. Dėkojo valdybai už darnų darbą.

Diskusijose dėl praneši-mų keletas narių pasisakė valdybos pirmininko ir na-rių minėtais klausimais. Iš-skirtinai akcentas krito su-sirūpinimu jaunesnių pajė-gų stoka. Baigiant diskusi-jas, valdybos pirmininkas J. Jurkūnas dar kartą priminė, kad šis klausimas valdy-bai ne naujas. Turėta net pasitarimai su organizacijų, LTN narių, nariais, bet nie-ko daugiesnio nepavykę pa-siekti. Šiais metais, esant Korp! Neo-Lithuania Chi-cagos padalinio valdybai vien iš jaunesniųjų kolegų, jis turėjęs su ja ir jos pasi-talkintais aktyvesniais na-riais pasitarimą ir tie pasi-tarimai, tolesnis aiškinima-sis bus tęsiamas tikintis su-rasti abi šalis tenkinantį sprendimą.

Baigus susirinkimą, visi jo dalyviai buvo pakviesti pavakarienei, kuri buvo ser-vuojama toje pačioje salėje. Kiek šias eilutes rašančiam žinoma, vakarienės išlaidas turėjo dengti pati LTN val-dyba, bet kažkodėl buvo mokestinami patys vakarie-niautojai... (mv)

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

Vincas Tamošiūnas

Vinco Tamošiūno veiklos apžvalgą padarė kuopos vi-cepirmininkė Stefa Kaune-lienė ir įteikta dovanų.

Vincas Tamošiūnas gimė 1902 m. vasario 23 d. Ignalinos km., Daugailių valsč., Utenos apskr. Mokėsi Zarasų progimnazijoje, Kauno komercinėje mokykloje, Ka-ro mokykloje, Aukštesnio-joje policijos mokykloje ir 1936 m. baigė nuovados vir-šininkų laidą.

Vincas Tamošiūnas šau-tuvą į rankas paėmė ir ka-riauti pradėjo 1919 m. bū-damas Zarasų progimnazi-jos gimnazistu.

Zarasų komendanto Bro-niaus Zalecko pastangomis buvo sudarytas iš mokslei-vių savisaugos būrys. Į tą būrį buvo įsijungęs ir Vin-cas Tamošiūnas. Būriui te-ko ne tik kelius saugoti, patruliuoti gatvėse, bet ir kariauti su lenkų daliniais. Tarnaudamas Lietuvos ka-riuomenėje dalyvavo Klai-pėdos prie Lietuvos prisi-jungimo kovotojų eilėse.

Vėliau Vincas Tamošiū-nas tarnavo policijoje eida-mas įvairias pareigas. Pri-klausė šauliams ir veikė rezistencijoje prieš bolševi-kus.

1944 m. gale pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. atvyko į Ameriką ir apsigyvenęs Detroito.

Turbūt Detroito nėra to-kios organizacijos, kurioje Vincas Tamošiūnas, kaip narys ar rėmėjas, nedaly-vautų. Jis yra St. Butkaus šaulių kuopos pirmininkas, buvo išrinktas LŠST pirmi-ninku ir juo išbuvo dvi ka-dencijas. ALT S-gos Detroi-to skyriaus valdybos narys, Detroito Lietuvių Kultūros klubo valdybos sekretorius, DLOC revizijos komisijos narys, Ramovėnų Detroito skyriaus iždininkas, SLA 352 kuopos išdo globėjas, Tautos Fondo ir Lietuvos Pasiuntinybės pastatui Wa-shingtono atnaujinti komi-tetų vicepirmininkas, žur-nalistas, mėgsta skaityti ir remia spauda. Prenumeruo-ja ir skaito daug laikraš-čių ir pats juose bendradar-biauja. V. Tamošiūnas, ne-

žiūrint jam užkrautų 80 metų, yra žvalus, stiprus, ir iš visuomenės veiklos dar neketinąs pasitraukti.

• Amerikos Lietuvių Ra-dijo klubas "Lietuvių Bal-sas", įvertindamas Dirvos gerą informaciją, paskyrė per Dirvos korespondentą Antaną Grinių Dirvai pri-siuntė \$20.00.

Jo iškviesto Hamiltono mergaičių choro koncertas įvykęs Detroito kovo 14 d. buvo sėkmingas. Hamilto-niečiai ir detroitiečiai tą at-siekė tik geros informaci-jos dėka.

SU POVILU VALENTINU ATISISVEIKINANT

Kovo 23 d. savo 90-me gimtadienyje mirė Lietuvos šaulys - veteranas Povilas Valentinas.

Velionis buvo gimęs 1892 m. kovo 23 d. Agėlaičių km., Betygalos valsč., Raseinių apskr.

1919 m. susituokė su Ka-zimiera Samkute. Pasiliuo-savęs iš Lietuvos kariuome-nės, tarnavo policijoje Vi-duklių, Nemukščiuose, Kel-mėje ir kitose vietose.

Bolševikams antrą kartą okupuojant Lietuvą P. Va-lentinas su šeima pasitrau-kė į Vokietiją. Į Ameriką atvyko 1949 m. ir apsigyve-no Philadelphiaje, o iš ten persikėlė į Detroitą.

P. Valentinas dalyvavo lietuviškoje veikloje ir pri-klausė: Lietuvių Bendruo-menei, Lietuvių Fondui, Balfui, St. Butkaus šaulių kuopai ir SLA 352 kuopai ir joje kuri laiką buvo val-dybos narys.

A. A. Povilo Valentino kūnas buvo pašarvotas V. S. Bauža laidotuvių na-muose Kovo 25 d. atsisvei-kinimą pravedė laidotuvių direktorė Y. Zaparackienė, dalyvaujant gausiai Detroi-to ir apylinkės lietuviams.

Kovo 26 d. velionio kū-nas buvo nulydėtas į šv. Antano parapijos bažnyčią. Šv. Mišias už jo sielą atna-šavo parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas, kun. Domininkas Lengvinas ir kun. Kazimieras Simai-tis. Vargonais grojo ir gie-dojo muz. St. Slizys.

Po mišių ilgos automobi-lių vilkstinės amžinam po-ilsui buvo nulydėtas į šv. kapo kapines.

Nuliūdime liko: žmona Kazimiera, duktė Emilija su žentu Vytautu Kutkai, sūnus Vytautas ir marti Emilija gyv. Chicagoje, anūakai Vytautas Kutkus su žmona gyv. Kanadoje, Min-daugas Kutkus su šeima, gyv. Kalifornijoje, anūkės Birutė ir Laimutė Kutkū-tės, kiti gimines, draugai ir pažįstami.

Užkandžiai laidotuvių da-lyviams buvo užsakyti šve-dų svetainėje, Farmingtone.

ATŠVENTĖ 85 METŲ SUKAKTĮ

Kovo 22 d. Valerija Ty-lienė esanti šv. Benedikto senelių priežiūros namuose atšventė 85 metų sukaktį. Stefanija Kaunelienė, kuri ją dažnai lanko ir prižiūri, talkininkaujant Ernai Gar-liauskienei ir Julijai Poš-kienei suruošė vaišes. Į šias vaišes buvo pakviesti sene-lių namuose gyvenantieji Tylienės draugai — kai-mynai. Dauguma jų į vaišes atvažiavo su vežimėliais, ar atėjo su lazdele pasiramsty-dami.

Valerija Tylienė Lietuvo-je buvo pradžios mokyklos mokytoja. Mokytojavo Ka-majuose ir Duokiškyje, Ro-kiškio apskr.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KANDIDATAI

Į PLB šeštąją seimą Mi-chigano apygardoje išsta-tyti šie kandidatai: Damu-šis Adolfas, Kutkus Vytau-tas, Rūgienius Algis, Petru-lis Vytautas, Urbonas Jo-nas.

Į Tarybą iš Michigano a py gardos kandidatuoja: Anužis Saulius, Kutkus Vy-tautas, Rūgienius Algis, Urbonas Jonas.

Balsavimai įvyks š. m. gegužės mėn. 8-17 dieno-mis.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

ESLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobi-liams pastatyti.

JIE GIMĘ PIETŲ AMERIKOJE (5)

KĄ ŽINOME APIE BRAZILIJOS LIETUVIUS?

Kas negirdėjo nuomonės, kad Brazilija yra ekonominis milžinas stovintis ant smėlio kojų! Žinia, smėlio kojos esančios milžiniškos Brazilijos skolos, kurių nėra kaip išmokėti.

Nelaimingą valandą di-

JURATĖ STATKUTĖ
DE ROSALES

džiulė, turtingoji Brazilija nutarė tapti anuo pramonės milžinu, kuris dabar svyruoja. Išsirinko ji lyg

tyčia tą laiką, kai tuojau po Brazilijos fantastiškai didelių investicijų pramonės srityje, tradicinė fabriku sistema per kelis metus pavirto į pasauliui neberekalingą balastą. Japonų robotai ir kompiuteriai apvertė gamybos sąvokas kaip tiksliai tuo metu, kai Brazilija, įsiskolinusi iki "nebegaliu", įsigijo tai, kas tą pačią valandą, kai buvo įsigyta, nustojo aktualumo pasaulinėje rinkoje...

Ar ši Brazilijos tragedija liečia išeivijos lietuvius? Taip, dargi labai juos liečia, nes Brazilijos lietuvių kolonija yra stambi. Susidaranti ekonominė padėtis gausių Brazilijos lietuvių prieauglį pasmerkia priverstinai izoliacijai, nes infliacija regimai mažina galimybes dideliais būriais aplankyti lietuvių jaunimo sąskrydžius kituose kraštuose.

Brazilija yra platus, įvairus, didelio grožio kraštas. Jos žmonės yra vaišingi, malonūs, drauge karšti ir kultūringi savo elgsenoje. Šiaurės žemyno lietuviai neturi savęs klaidinti įsivaizdindami Braziliją it nesi- baigiančių favelų varganą kraštą — favela tėra dalis didžiųjų Brazilijos kontrastų tarp visiško modernizmo ir akmens amžiaus tautelių Amazonės miškuose. Lietuvių Brazilija yra rami, darbšti, patraukli.

Moderniuose Brazilijos miestuose lietuviai daugumoje gyvena "middle class" lygyje. Dauguma Braziliją tikrai pamilo, jos nekeistų į kitą kraštą, įskaitant šiaurės Ameriką. Tačiau tas nereikia, kad Brazilijos lietuviai nenorėtų bendrauti su kitų kraštų lietuviais; jiems, ypač jų vaikams, tas yra reikalinga, sakyčiau būtina norint išvengti nutautėjimo.

Kaip veikia lietuviai Brazilijoje? Jie grumiasi su nutautėjimu. Sao Paulo mieste yra dvi lietuviškos parapijos, įvairios organizacijos su savo būstinėmis ir nuosavomis salėmis, už miesto yra nesenai įsigyta "Sodyba". Salės tarnauja pobuviams, minėjimams, jaunimo reikalams. Sodyboje yra vietos jaunimo stovykloms. Sao Paulo mieste gyvena šiuo metu trys tautinių šokių grupės, jaunimo choras, veikia skautai, ateitininkai ir visus jaunuolius bendrai bando sujungti.

Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga, kuriai pirminkauja du labai sąmoningi vadovai: pirm. inž. Aleksandras Valavičius ir vicepirm. dantų chirurgė Sandra Saldytė.

Brazilijos lietuvių kilmės jaunimas gana vieningai siekia aukštojo mokslo ir jį

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

2422 WEST MARQUETTE RD.
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

1982 vasario mėn. įnašai.

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, po: įamžintojas, pad. — padidino, jm. — įmokėjo, suma po pavardės — įnašų iš viso, min. — ministeris.

1x	\$25.00	Anyasas Jonas \$225.00.
1	\$30.00	Valteris Vincas, kpt. atm. pad. Ardys Reda \$135.00.
1	\$40.00	Tumosa Antanas, inž. ir Stasė (mirusi) \$140.00.
1	\$75.00	Mieželienė Juzefa, jm. Lee William P. \$75.00.
15	\$100.00	Antanaitis Algirdas J. ir Aukšė J. \$900.00, Balutis Bronius Kazys, min. atm. įn.: Korp. Neo-Lithuania \$100.00, Dulskienė-Grudzinskaitė Adelė, pad. Dulskis Adelė \$200.00, Gudonis Antanas, M.D atm. įn.: Lungys Benediktas \$100.00, X \$100.00, Jablonskis Jonas, kalbininkas atm. įn.: Korp. Neo-Lithuania, \$100.00, Lakavičius Petras, atm. įn.: Lakavičius Adelė \$100.00, Maironis-Mačiulis Jonas, prel. atm. įn.: Korp. Neo-Lithuania \$100.00, Malėta Petras ir Akvilija \$100.00, Maurukas Kazimieras, atm. įn.: Maurukienė Stasė \$100.00, Maziulienė Ona \$100.00, Pavilionis Jonas, dr.: Neverauskienė Ada, sesuo \$100.00, Šimkus M. A. \$100.00, Vaižgantas-Tumas Juozas, kan. atm. įn.: Korp. Neo-Lithuania \$100.00, Vileišis Petras, inž. atm. įn.: Korp. Neo-Lithuania \$100.00.
1	\$200.00	Yantosh Stephen, Gegužis Adomas, Gegužis Mary, atm. įn.: Yantosh Marija Magdalena \$200.00.
1	\$1,000.00	Katilius Bronius, atm. įn.: Katilius Kazys A. \$1,000.00.
1	\$1,634.85	Stropus Stasys, Australia \$4,563.01.
1	\$2,700.00	Tarasevičius Juozas (miręs) ir Stefanija \$3,000.00.

Iš viso 23 nariai \$7,204.85

Patiksliname —

Buvo: sausio 1830 Gaižutis Jonas (miręs) pad. D. Juras \$30.00
Reikia: sausio 1830 Gaižutis Jonas (miręs) Juras Danutė \$20.00 ir Dundulis Aleksandras \$10.00.

Buvo: gruodžio mėn. \$1,000.00 ... Liucitanas ... Virulytė ... Linda
Reikia: gruodžio mėn. \$1,000.00 Vitkauskas Liucijonas, kpt., sav. kūr., fizikas, ir žmona Marija Jarulytė, atm. įn.: Liuda Apanius \$1,000.00.

Prano PONELIO šv. atminimui įamžinti Lake Worth Lietuvių Klubas aukojo Lietuvių Fondui 63.00 dol. V. Aušrotienė, LF įgaliotinė, tik pasiuntę suaukotus pinigus.

Lietuvių Fondas įžengė į trečią milijoną ir pagrindinis kapitalas 1982.III.1 pasiekė \$2,160,150.20. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą \$891,585.77.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. 1982.III.1 palikimais gauta \$535,210.48.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT,
TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION,
2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO ILLINOIS 60629“

Visi statykime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvių išlaikymas.

baigia. Deja, universitetą baigusiems galimybės specializuotis užsienyje yra beveik uždarytos dėl valiutos skirtumo tarp Brazilijos ir pav. JAV-bių ar Kanados. Tuo atveju, jei kelionę apmokėti yra pajėgiama, vis tiek pragyvenimo ir mokslo kainos JAV-ėse ar Kanadoje yra braziliečiui per aukštos, kad galėtų išsimokėti iš Brazilijoje sukrautų, net didelių sutaupų.

Vidutinis aukštąjį mokslą baigusio jauno asmens uždarbis dažnai nesiekia US 500 dol į mėnesį. Tačiau net ir šis uždarbis yra sąlygotas darbo gavimo ar negavimo klausimu, nes šiuo metu Braziliją palietė kas-kart labiau išsiplėčianti bedarbė.

Jei išimtinu būdu atsiranda jaunuoliui galimybė keliauti į šiaurę, tai kelionė į JAV jam yra pigesnė, negu pav. kelionė į artimą Venezuelą, nežiūrint to, kad Brazilija ir Venezuela viena su kita rubežiuojasi. Orlaivio bilietas Sao Paulo — Caracas — Sao Paulo kainuoja US 168 dol., o bilietas į Miami, ten ir atgal, gaunamas už US 900 dol. Prie to prisideda ir valiutos keitimo politika: važiuojan-

tieji į įvairius Pietų Amerikos kraštus gali iškeisti viešojo rinkoje tik US 100 dol., o važiuojantieji į JAV gali keisti iki US 1,000 dol.

Žmonėms, gyvenantiems kraštuose, kuriuose nėra valiutos išvežimo suvaržymų ir kurių pinigai turi normalią pirkimo galią, sunku yra įsivaizduoti, kaip infliacijos paliestų kraštų jaunimas jaučiasi uždarytas, supančiuotas vienoje vietovėje. Jei toks jausmas yra išsivystęs Lietuvoje dėl politinių priežasčių, tai panašus jausmas vystosi daug kur Pietų Amerikoje dėl ekonominių priežasčių. Šį faktą reikia labai gerai įsidėmėti, kai yra organizuojami didieji lietuvių jaunimo suvažiavimai: sukelti jaunimui viltis važiuoti ir paskui tų vilčių neišpildyti dėl lėšų stokos yra ne kas kita, kaip paženklinti jaunus žmones nepataisomo apsilvimo ženklais. Tokios padėties itin reikia vengti Brazilijoje, kurioje ne vienas jaunuolis yra trečios ar ketvirtos kartos lietuviukas, idealizuojantis savo vaizduotėje visą tai, kas yra surišta su jo protėvių kultūra.

“Amber Holidays”

1982 M. ESKKURSIJOS
Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Maskva/Vilnius:	liepos 19	— \$1135.00
gegužės 5	— \$ 995.00	rugpiūčio 4 — \$1135.00
gegužės 12	— \$1095.00	rugpiūčio 18 — \$1350.00
(su Ryga)		(su Ryga)
gegužės 24	— \$1135.00	rugšėjo 6 — \$1171.00
birželio 2	— \$1135.00	rugšėjo 15 — \$1045.00
birželio 16	— \$1135.00	rugšėjo 27 — \$1082.00
liepos 5	— \$1165.00	spalio 6 — \$ 995.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokėčiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Ištaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANA BURŠTEINA

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

■ Iaiškai Dirvai

EL CAMPENSINO IR LIETUVIS

"Sovietai ir vokiečiai" 9-tame tęsinyje kovo 4 Nr. buvo parašyta:

"Sovietų sąjungoje žuvo ir ten prisiglaudę Ispanijos komunistai. Gen. Valentin Gonzales, komunistų herojus žinomas El Campensino vardu, prieš ištremiant į mirties lagerį dar ilgesnį laiką kasė Maskvos požemių traukinių tinklo tunelius."

Iš tikro El Campensino nebuvo Sovietų Sąjungoje, bet 1949 m. antru mėginiu pabėgo ir laimingai pasiekęs laisvąjį pasaulį parašė knygą, kurios anglišką vertimas vadinasi: "El Campensino. Life and Death in Soviet Russia". By Valentin Gonzales and Julian Gorkin. Putman's Sons New York 1952. Lib-

STIPENDIJA LITUANISTIKAI STUDIJUOTI

Muziko Broniaus Jonušo našlė Emilija Jonušienė savo vyro atminimui įsteigė kasmetinę

Broniaus Jonušo stipendiją.

Stipendija duodama studentui-ei, kuris-ri šalia savo tiesioginių studijų studijuoja ir lituanistinius mokslus. Iš kandidato pageidaujama, kad jie ar ji būtų aktyvūs lietuviškų jaunimo organizacijų nariais ir būtų veiklūs lietuviškoj dirvoj.

Stipendijos dydis — 1000 dolerių.

Kandidatus stipendijai gali siūlyti kiekviena lietuviškoji jaunimo organizacija iš bet kurio kontinento, įvairūs kiti sambūriai ar vienetai. Siūlymai — rekomendacijos priimamos iki 1982 birželio 15 dienos. Stipendijai kandidatą parinks sudarytas teisėjų komisija. Kandidatus siūlyti šiuo adresu:

Emilija Jonušienė
9927 Deronshine
Omaha, Nebr. 68114.

Šių metų stipendija bus jau penktoji. Pirmąsias laimėjo: Robertas Saldys iš Brazilijos, Marytė Bizinškauskaitė iš Bostono, Vilius Dundzila iš Chicagos ir Teresė Gaidelytė iš Omahos.

E. J.

rary of Congress Catalog, C. N: 52-5275.

Noriu į ją atkreipti dėmesį ne dėl paties El Campensino likimo, bet todėl, kad XIII savo knygos skyriuje jis aprašo Maskvos Lubiankos kalėjimą ir savo celės kalinius, jų tarpe vieną lietuvių, kurį indentifikuoja tik kaip "Lithuanian", tas kentėjęs daugiau už kitus. "Jo akys išsipūsdavo ir įsivaizduojamu ratu sekdamas stebėjimo skylių duryse, judindavo galvą mažą ratu, iš burnos jam pradėdavo bėgti seilės. Paprastai tai atsitikdavo tik momentą prieš sargybiniui įsiveržiant ir pradėdant mušti jo nesipriešinantį kūną po to nustumiant atgal į reikalaujamą poziciją. Netrukus lietuvių galva vėl pradėdavo lyg automatiškai judėti, vis tuo pačiu ratu, o jo akys būdavo įbėstos į stebėjimo skylę... Žmogaus egzistencija nyko..."

Prieš kokį 20 metų atkreipiau į tai kelių lietuvių dėmesį, bet nežinau jokių pastangų tą kalinį indentifikuoti. Kadangi Liubiankoje sėdėjo žymūs asmenys, man kažkaip atrodė, kad gal tai buvo Voldemaras.

O. V. Hahn
Philadelphia, Pa.

SACRAMENTINE NUNS (O.S.S.)
Blessed Sacrament Monastery,
23 Park Avenue,
Yonkers, New York 10703.
Cloistered contemplatives
Perpetual Adoration.
Represented in the Archdiocese of
New York and in the Diocese of
Gaylord, Mich.
Vocations: Mother Mary Paul.

MAID SERVICE
Must have experience. Apt. Cleaning — public areas — must know how to maintain hospital level of clean. 40 hours per week. Send info to: Box A-6 Lithuanian Newspaper 1700 E. 13th St. Suite 4G. Cleveland, Oh. 44114. (13-14)

WANTED JOURNEYMAN TOOL & DIE MAKER
with job shop experience. Small California stamping job shop looking for experienced progressive die expert. Willing to grow with Santa Clara company catering to electronic industry. Salary open. Benefits. Profit sharing. Top men only need apply. Send resume to:
U. S. NATIONAL TOOL & MFG. CO.
1059 Digicello Ave.
Santa Clara, Cal. 95050
or call 1-408-727-5787
(12-14)

OPPORTUNITY FOR AUTO MECHANICS — Tire & Multi Service Car repair chain with 14 service bays per unit is seeking top notch Auto Mechanics. Must have a minimum of \$6,000 worth of hand tools and be qualified in front end alignment, brakes, tune-up and air-conditioning. Plenty of work. Top pay in the industry. Full hospitalization. Positions available in Dallas, Fort Worth and Houston, Texas. Send resume to: DAN REEVES, EXCEL CAR REPAIR, 2514 Gravel Drive, Fort Worth, Tx. 76118. Phone: 817-589-7573. (5-14)

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Šv. Kazimiero lit. mokyklos 25 metų sukakties minėjime š. m. balandžio 3 d. Dievo Motinos parapijos salėje atlikto koncerto dalyviai su muz. Ona Mikulskiene ir kairėje programos pranešėja Vilija Nasvytytė.

J. Garlos nuotr.

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,

CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Foto ir paveikslų įrengimas. Originalūs paveikslai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauta nauji grafikos darbai iš Vytauto Igno ir Giedrės Žumbakienės bei kitų menininkų.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas
Antanas Kalvaitis, viceprezidentas

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

PAGERBS POETĄ STASĮ SANTVARĄ

Rašytojo Stasio Santvaro 80 m. amžiaus, ilgų metų kūrybos ir veiklos sukaktis bus minima Clevelande, Lietuvių namų salėje, gegužės 30 d., sekmadienį, 4 val. po pietų. Stasys Santvaras, atvykęs į Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažiavimą, ilgesnį laiką viešės Clevelande. Tuo laiku sueis ir ta S. Santvaro sukaktis. Minėjimą rengia specialiai susidarius komitetas, į kurį įeina jo artimi bičiuliai, Kultūros tarybos, Vilties draugijos ir Neo-Lithuania atstovai. Iš anksto visi esate kviečiami sukakties minėjime dalyvauti. Kitame numeryje apie minėjimą duosime daugiau žinių.

Rengėjai

• Aurelija Balašaitienė praneša, kad ji pasitraukė iš Vytauto Jokūbaičio vadovaujamo Sporto žaidynių organizacinio komiteto.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

SKIRKIME AUKĄ SPORTO ŽAIDYNĖMS

Š. m. gegužės mėn. 8-9 d. d., Clevelande įvyks XXXII-sios Šiaurės Amerikos Sporto žaidynės: krepšinis, tinklinis ir šachmatai.

Krepšinio varžybos bus vykdomos 8-se klasėse, tinklinio 5-se ir šachmatų 3-se. Laukiama virš 40 krepšinio komandų, virš 20 tinklinio ir būs šachmatininkų. Viso apie 600-700 dalyvių.

Numatyta virš 100 krepšinio ir tinklinio rungtynių, kurių pravedimui bus panaudota 12 aikščių. Pagrindinė žaidynių vieta bus Cleveland State Universitetas. Taip pat bus naudojamos Case-Western Reserve Universiteto ir Cuyahoga Community Kolegijos aikštės. Numatyta žaidynių išlaidų sąmata yra \$6,000.00. Be lietuvių visuomenės ir organizacijų paramos šių varžybų surengimas būtų neįmanomas.

Maloniai kviečiame atsilankyti į sportines varžybas bei žaidynių banketą. Nuoširdžiai prašome paskirti auką žaidynių išlaidoms.

Aukas iki balandžio 15 d. siųsti Vl. Plečkaičiui, 4450 Ruban Ln., Richmond Hts., Ohio 44143, arba įteikti bet kuriam organizacinio komiteto nariui. Čekius rašyti: Lithuanian Athletic Union. Aukotojų sąrašai bus atspausdinti žaidynių leidinyje ir paskelbti spaudoje sekančia tvarka: Mecenatai \$100.00 ar daugiau, Garbės Rėmėjai \$50.00 ar daugiau, Rėmėjai \$25.00 ar daugiau ir Aukotojai žemiau \$25.00.

XXXII-jų Šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynių Organizacinis Komitetas

PAVASARINIS DIRVAI PAREMTI BALIUS SU MENINE PROGRAMA

ĮVYKS Š. M. BALANDŽIO MĖN. 17 D., ŠEŠTADIENĮ, 7:30 VAL. VAK. LIETUVIŲ NAMŲ VIRŠUTINĖJE SALĖJE.

Meninę programą atliks

"Keturių sesučių" STANKUČIŲ muzikinis kvartetas iš Sudbury, Kanados.

Šokiams gros GENDRIKO kapela. Vaisėms maistą patieks "GINTARO" restoranas. Ant stalų bus patiekti aukštos rūšies gėrimai. Veiks ir baras.

Svečiai prašomi nesivėluoti užsakant stalus. Užsakyti galima šiais telefonais: K. Karalis — 229-2419, V. Stugys — 486-2387, A. Mackuvienė — 692-2031 ir Dirvoj — 431-6344.

Įėjimo auka 15 dol. asmeniui.

Rengėjai

ALT S-GOS CLEVELANDO SKYRIAUS VALDYBA

The Best for Less Weddings and Portraits

TALIS STUDIO

15606 St. Clair Avenue

Cleveland, Ohio 44110

Tel.: (216) 692-1515

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

BUSINESS ADMINISTRATION

Floridoj inžinerijos bendrovė Termo - elektrinėms jėgainėms ieško business administration baigusią užpildyti užpirkėjo-jos (buyer) vietą. Prašome siųsti savo curriculum vitae: Donatas A. Siliūnas vardu, Lancaster Steel Co., Inc. 3471 North Federal Hwy., Suite 600, Fort Lauderdale, Fla. 33306. (14-17)

CLEVELANDO PARENGIMAI

• BALANDŽIO 17 D. Pavasarinis Dirvai paremti balius Lietuvių namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• BALANDŽIO 18 D. Šv. Jurgio parapijos šventė ir pietūs, atsidėkojimui parapijiečiams už paramą. Rengia parapijos taryba.

• BALANDŽIO 24-25 — Religinės šalpos savaitgalis Dievo Motinos parapijoje.

• BALANDŽIO 25 D. Balfo metinis susirinkimas DMNP parapijos mažojoje salėje.

• BALANDŽIO 25 D. šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių pirmoji komuniija.

• GEGUŽĖS 2 D., sekmadienį, 3 val. p. p. Grandinėlių koncertas CCC Main Campus teatre.

• GEGUŽĖS 1-2 D. Clevelando ateitininkų šventė. Šeštadienį koncertas, sekmadienį akademija

• GEGUŽĖS 8 D., šeštadienį, sportininkų vakaras-balius Slovėnų auditorijoje.

• GEGUŽĖS 8 ir 9 D.D. Šiaurės Amerikos Lietuvių sporto žaidynės. Rengia Žaibas.

• GEGUŽĖS 9 D. Partizano motinos minėjimas D. M. N. P. parapijos salėje. Rengia Birutietės.

• GEGUŽĖS 15-16 D.D. vakaronė visuomenei. Rengia Vyr. Skaučių Židyns.

• GEGUŽĖS 22-23 D. Lietuvių Rašytojų draugijos suvažiavimas Clevelande. Rengia Lietuvių Rašytojų draugija.

• GEGUŽĖS 30 D. Poeto Stasio Santvaro, 80 metų amžiaus sukakties proga, pagerbimas Lietuvių Namuose.

• BIRŽELIO 5 D. Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos parengimas.

• BIRŽELIO 6 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigtuvės.

HELP WANTED

Cook and serve 1 time a week. Call: 541-8158 between 6:00-8:00 p. m.

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 St. Euclid, Oh. 44119

(216) 486-2530

RITA MATAS - G.R.I.-BROKER

Certified Appraiser

HOUSES FOR SALE

Open Sunday 1-5

17505 Tarrymore off Neff Rd. Brick bungalow, 3 bedroom.

424 East 275 Street off Forestview. Alumium bungalow, 4 bedroom, 2 car garage.

122 East 291 Street off Lake Shore. 6 room bungalow. Excellent condition.

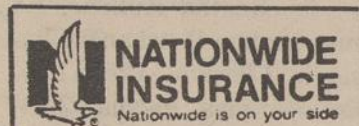
15800 Damon Off East 156 Street. 6x6 double. 2 1/2 car garage. Excellent condition. State.

GEORGE KNAUS

Realtor

481-9300

819 East 185 St.

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

DIRVA

LIETUVOS PASIUONTINYBĖS RŪMŲ RESTAURAVIMO KOMITETO PRANEŠIMAS

1982 m. kovo 20 d. Lietuvos Pasiuntinybėje, Washington, įvyko posėdis rūmų restauravimo reikalus. Dalyvavo: Lietuvos atstovas dr. Stasys A. Bačkis, Ona Bačkienė ir dr. Domas Krivickas; Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų Restauravimo komiteto nariai: pirmininkas dr. Jonas Genys, inž. Vytautas Izbickas (LB atstovas), dr. Kostas Jurgėla (ALT atstovas), Linas Kojelis (LB), Skirmantė Kondratienė (LB), inž. Grožvydas Lazauskas (ALT) ir Margarita Samatienė (ALT, vietoj dr. Jono Valaičio); komisijų nariai: dr. Elena Armanienė, arch. Arvydas Barzdukas, arch. Algis Žemaitis.

Lietuvos atstovas pranešė, kad iki šiol pasiuntinybės rūmų remontui jau gauta aukų \$52,860, iš kurių išleista \$2,053 kai kuriems reikalingiausiems pataisymams, o praėjus žiemai teks atlikti kiti darbai, pagal spec. techninės komisijos patarimus.

Inž. V. Izbickas padarė pranešimą inžinerinės komisijos reikalais. Išrinkta techninė komisija iš Washington gyvenančių architektų: arch. Arvydas Barzdukas ir arch. Algis Žemaitis. Inž. V. Izbickas dalyvaus komisijoje kaip komiteto atstovas. Komisijai pavesta sudaryti visus planus, nustatyti remonto

iš lauko ir rūmų viduje darbų eilę, Lietuvos atstovui patvirtinus, darbus vykdyti bei prižiūrėti. Po posėdžio ši komisija turėjo savo atskirą pasitarimą.

Vajaus centrinės komisijos sudarymo reikalais pranešimą padarė inž. G. J. Lazauskas, kuriam pavesta Chicagoje šią komisiją sudaryti ir išsirinkti pirmininką, nustatyti vajaus akcijos gaires, palaikyti ryšį su jau veikiančiais įvairiose vietose aukų rinkimo būreliais bei komitetais, paruošti planus numatytai Chicagoje šaukti Amerikos lietuvių organizacijų atstovų konferencijai ir kt.

Dr. Elena Armanienė sutiko būti komiteto teisine patarėja.

Kadangi Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų Restauravimo komitetas susideda iš Chicagoj, Bostone ir daugumoje Washington gyvenančių narių, nutarta sudaryti Washington vykdomąjį prezidiumą, kuris tvarkys bėgamuosius reikalus. Pilno komiteto posėdžiai įvyks tik principinius klausimus svarstant.

Vykdomąjį prezidiumą Washington sudaro: pirm. dr. J. Genys, dr. E. Armanienė, dr. K. Jurgėla, dr. D. Krivickas, L. Kojelis, S. Kondratienė ir M. Samatienė.

Lietuvos atstovas dr. Stasys A. Bačkis ir komitetas dėkoja organizacijoms, vietovėse įsisteigusiems vajaus komitetams ir visuomenei už gausų atsiliepimą aukomis, kurios bus panau-

Dirvos politinis komentatorius Vytautas Meškauskas, viešėdamas Washington pas savo dukrą, dalyvavo LB Vasario 16 proga Kongrese rengtame priėmime. Nuotraukoje Eugenija ir Vytautas Meškauskai ir "Amerikos Balso" lietuviškojo skyriaus pareigūnas Vladas Būtėnas. D. Bieliauskaitės nuotr.

dotos tik Pasiuntinybės rūmų tinkamam išlaikymui ir bus skelbiamos spaudoje.

Pasiuntinybės rūmų restauravimo komitetas ragina visuomenę ir toliau siųsti aukas tiesiog į Pasiuntinybę (rašant čekius: Lithuanian Legation, 2622 16th Street, N. W., Washington, D. C. 20009) arba per savo organizacijas ir per vietos vajaus komitetus. Norintieji gauti atleidimus nuo mokesčių gali aukoti per organizacijas arba fondus, turinčius nuo mokesčių atleidimo statusą, nurodant aukos paskirtį.

Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų Restauravimo Komitetas

• Vytautas Alantas, rašytojas ir publicistas, kuriam 80 metų amžiaus sukakties proga Lietuvių žurnalistų Sąjunga gegužės 30 d. Chicagoje ruošia pagerbimą, yra sunkiai susirgęs ir paguldytas ligoninėn, kur jam bus padaryta operacija.

Linkime jam pasveikti ir grįžti prie nutraukto kūrybinio darbo.

JAV LB VISUOTINIS SUVAŽIAVIMAS

JAV LB trisdešimtmečio minėjimo proga 1982 m. balandžio mėn. 17 d. nuo 9 val. ryto iki 2 val. po pietų įvyks JAV LB Antrasis visuotinis suvažiavimas. Suvažiavimo metu 8 moderatoriai padarys trumpus, ne ilgesnius 5 min. pranešimus ir po kiekvieno pranešimo vyks diskusijos. Darbotvarkėje bus svarstomos šios temos: Mokinių skaičiaus padidėjimas šeštadieninėse mokyklose — Juozas Plačas, Lietuviškų parapijų metai ir jų vykdymas — Romas Bublys, Lietuviškų sodybų seneliams kūrimas — dr. Regina Kulienė, Komės norime iš sekančių Pasaulio Lietuvių Dienų? — dr. Antanas Razma, JAV LB santykiai su kitais veiksniais — Aušra Zerr, Lietuvių Fondo komitetų ar įgaliotinių steigimas prie apylinkių — Stasys Baras, Lietuvių kultūros reikalai,

nės tarnybos nariai, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos nariai, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos nariai, Didžiųjų organizacijų pirmininkai, Pasaulio Lietuvių Dienų komiteto nariai, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso komiteto nariai, Lietuvių Fondo Tarybos ir valdybos nariai, Lituanistinių mokyklų vedėjai ir tėvų komitetų pirmininkai, ŠALFASS valdyba ir sporto klubų pirmininkai, spaudos ir radijo valandėlių atstovai, Lituanus žurnalo direktoriai, Lithuanian Folk Dance Festival, Inc. direktoriai, Lietuvių Tautinių Šokių Instituto nariai, Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybos ir valdybos nariai, Kanados Lietuvių Bendruomenės apylinkių pirmininkai, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos nariai ir skyrių pirmininkai, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos ir valdybos nariai, JAV Lietuvių Bendruomenės apygardų ir apylinkių pirmininkai, JAV Lietuvių Bendruomenės Socialinių Reikalų, Kultūros, švietimo ir Visuomeninių Reikalų tarybų nariai. Iš viso pakviesta apie 600 asmenų, bet taip pat visoje trisdešimtmečio minėjimo programoje kviečiami dalyvauti visi lietuviai.

• Juozas Stempužis vadovaus II Premijų šventės programai Detroite š. m. balandžio 18. Premijų šventės rengėjai JAV LB Kultūros taryba.

JAV LB TRISDEŠIMTMEČIO ŠVENTĖS DALYVIAI

1982 m. balandžio mėn. 16, 17 ir 18 dienomis Detroite įvyks JAV Lietuvių Bendruomenės trisdešimtmečio minėjimas į kurį yra pakviestos sekančios organizacijos: Visi Diplomati-

Dvidešimt pirmasis Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

- Tema. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- Ilgis. Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.
- Laikas. Paskutinė rankraščiu įteikti data 1982 m. birželio 15 d.
- Adresas rankraščiams siųsti. Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- Paruošimas. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.
- Sąlygos. Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.
- Nepremijuoti rankraščiai. Gražinami tik autoriams prašant.
- Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

A. A.

POVILUI VALENTINUI

mirus, jo dukrai EMILIJAI KUTKIENEI ir jos šeimai, bei giminėms reiškiamo gilią užuojautą

LŽ S-gos Detrito Skyriaus
žurnalistai

A. A.

POVILUI VALENTINUI

Detroite mirus, jo žmoną KAZIMIERĄ, dukrą EMILIJĄ su vyru VYTAUTU KUTKUM ir artimiausias gimines nuoširdžiai užjaučia

Detroito Lietuvių
Kultūros Klubu Valdyba